

Dostyk Advisory

Risk & Control

... құндылықты арттырамыз

«БЖЗҚ» АҚ-ның 2024 жылғы корпоративтік басқаруын бағалау нәтижелері бойынша есеп

Астана қ., 2025 ж. v2. 0

Үндеу

«БЖЗҚ» АҚ

«29» тамыз 2025 жыл

Құрметті ханымдар мен мырзалар,

2024 жылғы корпоративтік басқаруды бағалау нәтижелері бойынша есепті «БЖЗҚ» АҚ-ның назарына ұсынғанымызға қуаныштымыз. Ынтымақтастық пен атқарылған жұмыстар үшін алғысымызды білдіреміз.

Сіздің тарапыңыздан сұрақтар туындаса, біз ұсынылған Есепті өзіңізге ыңғайлы уақытта талқылауға әзірміз.

Құрметпен,

Онгарбаев Нурлан

«Достық Эдвайзори» ЖШС президенті

Мазмұны

Үндеу	2
Мазмұны.....	3
Анықтамалар мен қысқартулар.....	4
Басшылыққа арналған түйіндеме	6
1. Бағалау жүргізу тәсілі	10
2. Корпоративтік басқару жүйесінің жалпы рейтингі және сипаттамасы	16
3. Корпоративтік басқарудың оң жақтары мен кемшіліктерін сипаттау	17
I. Құрылымы мен қағидаттары	17
II. Процестер мен әрекеттер	23
III. Ақпарат және ашықтық.....	43
IV. Аудиторлық процесс	47
4. Жалғыз акционердің тежеуші ықпалы	50
5. Ұсыныстар	53
I. Құрылымы мен қағидаттары	53
II. Процестер мен әрекеттер	54
III. Ақпарат және ашықтық.....	59
IV. Аудиторлық процесс	60
Ерекше шарттар мен ескертпелер.....	61

Анықтамалар мен қысқартулар

ҚНРДА	Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі
Үлестес тұлғалар	Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексі 1-бабының 1-тармағына сәйкес осындай деп танылған жеке немесе заңды тұлғалар
Детективтік (анықтаушы) бақылау шаралары	Қателерді, заң бұзушылықтарды немесе алаяқтық әрекеттерін олар орын алғаннан кейін анықтауға бағытталған шаралар.
Алдын ала бақылау процедуралары	Қателіктер, заң бұзушылықтар немесе алаяқтық әрекеттері орын алмай тұрып, оларды болдырмауға бағытталған шаралар.
Жалғыз акционер, ҚР ҰБ	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі
БЖЗҚ, «БЖЗҚ» АҚ, Қор	«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы
КБК	«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының корпоративтік басқару кодексі
КӘК	«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы қызметкерлерінің корпоративтік әдеп кодексі
ҚНК	Қызметтің негізгі көрсеткіштері
Ірі мәміле	1. Қоғам активтерінің жалпы баланстық құнының 25% және одан да көп сомасына мүлікті сатып алуға немесе иеліктен шығаруға әкелетін мәміле (немесе өзара байланысты мәмілелер жиынтығы). 2. Бір түрге орналастырылған бағалы қағаздардың 25 пайызы немесе одан да көп бөлігін сатып алу немесе сату нәтижесінде жасалатын мәміле (немесе өзара байланысты мәмілелер тобы). 3. Қоғамның жарғысында ірі деп танылған кез келген өзге мәміле
ХҚЕС	Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары
Есеп	«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-ның 2024 жылғы корпоративтік басқаруды бағалау қорытындысы бойынша есебі
Бағалау	«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-ның корпоративтік басқару жүйесінің халықаралық стандарттар мен тәжірибелерге (ЭЫДҰ, Ұлыбританияның есеп беру жөніндегі кеңесі және т.б.), сондай-ақ Үлгілік кодекстің талаптарына сәйкестігін бағалау
ЭЫДҰ	Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы
АЖ/ТҚҚІ	Ақшаны жылыстатуға және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл
SOE үшін ЭЫДҰ қағидаттары	Мемлекеттік қатысуы бар кәсіпорындарға арналған ЭЫДҰ-ның корпоративтік басқару жөніндегі басшылық қағидаттары
ІАҚ	Ішкі аудит қызметі
ІБЖ	Ішкі бақылау жүйесі
Байланысты тарап	ХАС 24-ке (IAS 24) сәйкес осындай деп танылған жеке немесе заңды тұлға

ТБЖ	Тәуекелдерді басқару жүйесі
Үлгілік кодекс	Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 5 қазандағы № 21 бұйрығымен бекітілген, Ұлттық әл-ауқат қорын қоспағанда, мемлекет бақылауындағы акционерлік қоғамдарда корпоративтік басқарудың үлгілік кодексі.
AA100SES (Stakeholder Engagement Standard)	Мүдделі тараптарды жүйелі, ашық және нәтижелі түрде тарту арқылы ұйымдардың басқару сапасын, тұрақтылығын және есеп беру жауапкершілігін арттыруға бағытталған стандарт.
ESG	Environmental, Social and Governance – компанияны тек пайдасы бойынша ғана емес, сонымен қатар оның қаншалықты: • табиғатқа ұқыпты қарайтынын; • адамдарға қамқорлық жасайтынын; • адал және ашық басқаруын бағалау тәсілі.
GRI	Global Reporting Initiative - Есеп берудің жаһандық бастамасы
IFRS S1	ХКЕС қорының қолдауымен Халықаралық тұрақтылық стандарттары жөніндегі кеңес (ISSB) әзірлеген, тұрақты дамуға байланысты ақпаратты жария етуге қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін тұрақты есеп беру стандарты.
PRI	Жауапты инвестициялау қағидаттары
SASB (Sustainability Accounting Standards Board)	Инвесторлар үшін маңызды тұрақты даму факторлары туралы ақпаратты жария етуге арналған салалық стандарттарды әзірлеген тәуелсіз коммерциялық емес ұйым.

Басшылыққа арналған түйіндеме

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 5 қазандағы № 21 бұйрығымен бекітілген, Ұлттық әл-ауқат қорын қоспағанда, мемлекет бақылайтын акционерлік қоғамдарда корпоративтік басқарудың үлгілік кодексінің 3-тармағына сәйкес, Ұлттық әл-ауқат қорын қоспағанда, мемлекет бақылайтын акционерлік қоғамдар әр үш жыл сайын кем дегенде бір рет корпоративтік басқаруға тәуелсіз бағалау жүргізеді. Бағалау нәтижелерін олар интернет-ресурста жариялайды.

«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-ның 2024 жылғы корпоративтік басқаруын бағалау нәтижелері бойынша осы есеп (бұдан әрі – Есеп) 2025 жылғы 6 наурыздағы №02/244/06-03-25/р Шарттың (бұдан әрі – Шарт) техникалық ерекшелігіне сәйкес әзірленді.

Шартты орындау аясында «Достық Эдвайзори» ЖШС (бұдан әрі – Dostyk Advisory) консультанттары «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-ның корпоративтік басқару жүйесінің халықаралық стандарттар мен тәжірибелерге (ЭЫДҰ, Ұлыбританияның Есептілік жөніндегі Кеңесі және т.б.), сонымен қатар Үлгілік кодекс талаптарына сәйкестігіне баға берді (бұдан әрі – Бағалау).

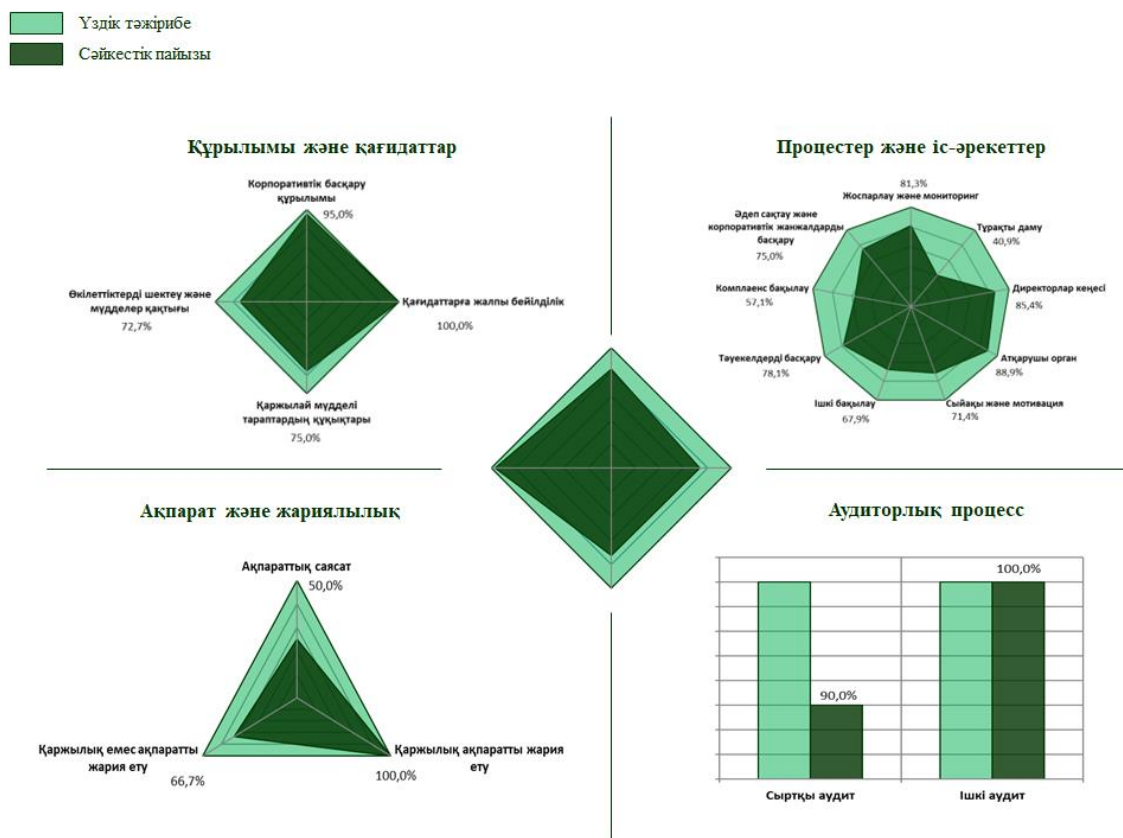
Бағалауды өткізудің мақсаты – корпоративтік басқарудың даму деңгейін анықтау, жалғыз акционердің құқықтары мен мүдделерін қорғау және «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ жұмысының тиімділігін арттыру.

Осы есепті пайдаланушы – «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ (бұдан әрі – «БЖЗҚ» АҚ, БЖЗҚ немесе Қор деп аталады) және оның Жалғыз акционері.

Жүргізілген бағалау нәтижелері бойынша «БЖЗҚ» АҚ-ға корпоративтік басқару жүйесінің «Басқарылатын даму» немесе «А» деңгейіне сәйкес келетін рейтингі берілді.

Төменде жүргізілген Бағалаудың жекелеген құрамдас бөліктері бойынша рейтинг берілген.

1-сурет. Корпоративтік басқару жүйесін барлық құрамдас бөліктері бойынша жалпы бағалау

«Басқарылатын даму» немесе «А» деңгейіне сәйкес келетін рейтинг корпоративтік басқару жүйесінің озық тәжірибе өлшемдерінің көп бөлігіне сай екенін және ұйым органдарының тиімсіздігі туралы дәлелдердің жоқтығын көрсетеді.

Барлық компоненттер бойынша бағалау төмендегідей кесте түрінде көрсетілген:

1-кесте. Корпоративтік басқару жүйесін барлық құрамдас бөліктері бойынша жалпы бағалау

Код/бөлім	Бағалау бөлімдерінің атауы	Сәйкестік пайызы
	Қорытынды мәні	77,19%
I	Құрылымы мен қағидаттары	82,26%
II	Процестер мен әрекеттер	73,56%
III	Ақпарат және ашықтық	72,50%
IV	Аудиторлық процесс	96,88%

Анықталған негізгі жағымды сәттер мен күшті жақтарын атап өтуге болады:

- БЖЗҚ корпоративтік басқару құрылымын айқындайтын барлық негізгі құжаттарды әзірледі және бекітті: Жарғы, корпоративтік басқару кодексі, Директорлар кеңесі туралы ереже, Басқарма туралы ереже және т. б.

- БЖЗҚ Директорлар кеңесінің құрамы теңдестірілген, онда Жалғыз акционердің өкілдері бар, бұл ретте Директорлар кеңесі мүшелерінің 50%-дан астамын тәуелсіз директорлар құрайды.
- БЖЗҚ Директорлар кеңесі жанынан мынадай комитеттер құрылды:
 - 1) Аудиторлық комитет;
 - 2) Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет;
 - 3) Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет. Бұл ретте БЖЗҚ Директорлар кеңесінің комитеттері туралы ережеге сәйкес, Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет тұрақты даму саласындағы құжаттарды алдын ала қарастырады, тұрақты даму саласындағы қағидаттардың сақталуына мониторинг жүргізеді, сондай-ақ тұрақты даму саласындағы мақсаттар мен негізгі көрсеткіштерге қол жеткізуді бағалайды.
- БЖЗҚ-да Корпоративтік басқару кодексі (бұдан әрі – КБК) бекітілді, мұнда корпоративтік басқарудың үлгілік кодексінің қағидаттарына сай келетін корпоративтік басқару ұстанымдары көрініс тапқан. БЖЗҚ корпоративтік басқару тәжірибесінің КБК талаптарына сәйкестігін мезгіл-мезгіл бағалап отырады.
- БЖЗҚ-да қызметкерлердің Корпоративтік әдеп кодексі (бұдан әрі – КӘК) бекітілді, мұнда БЖЗҚ қызметкерлері мен лауазымды тұлғалары ұстануға тиісті корпоративтік мінез-құлық пен іскерлік әдеп қағидаттары көрсетілген.
- Басқармадағы әйелдердің үлесі Басқарма мүшелерінің жалпы санының елу пайызын (Басқарманың 4 мүшесінің 2-уі) құрайды, бұл Үлгілік Кодексте ұсынылған мәннен асып түседі.
- БЖЗҚ Директорлар кеңесі Тәуекел дәрежесін анықтау тәртібін, тәуекелдерді жіктеуді, тәуекелдерді басқарудың негізгі қағидаттары мен тәсілдерін айқындайтын Тәуекелдерді басқару саясатын бекітті. Директорлар кеңесі сонымен қатар Негізгі және операциялық тәуекелдерді басқару қағидаларын бекітті.
- БЖЗҚ-да Директорлар кеңесіне есеп беретін Ішкі аудит қызметі (бұдан әрі – ІАҚ) құрылды.
- БЖЗҚ-да Ақпарат ашу қағидалары бекітілді (БЖЗҚ директорлар кеңесінің 2019 жылғы 17 шілдедегі №5 шешімімен бекітілген). Бұл қағидалар БЖЗҚ интернет-сайтында қолжетімді және ақпаратты жариялау қағидаттары мен тәсілдерін, әртүрлі мүдделі тараптарға ашылатын ақпарат тізбесін айқындайды.

Анықталған негізгі кемшіліктер мен өсу аймақтарының ішінен мыналарды бөліп көрсетуге болады:

- Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес келетініне қарамастан, тәуелсіз директорларды іріктеу мен бағалаудың, БЖЗҚ Басқармасының Төрағасы мен мүшелерін тағайындаудың қолданыстағы тәжірибесі корпоративтік басқарудың озық үлгілеріне және Үлгілік кодекске жақын келуі мүмкін. Ол үшін осы мәселелерде Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің және жалпы Директорлар кеңесінің өкілеттіктерін кеңейту қажет.
- Консультанттардың пікірінше, ҚРҰБ-ның мемлекеттік орган және жалғыз акционер ретіндегі функцияларын бөлу одан әрі күшейтілуі мүмкін. Бұл ЭЫДҰ қағидаттарына толығырақ сәйкес келуге алып келуі тиіс. Мұндай функциялардың жеткіліксіз бөлінуі ҚРҰБ-ның БЖЗҚ-ның операциялық қызметіне әсер етуіне әкеліп соғуы

мүмкін. Бұл салымшылардың инвестициялық табыстылығына ықпал ету, макроэкономикалық көрсеткіштерге әсер ету, БЖЗҚ есептілігін реттеу және басқа да мәселелер арқылы көрініс табуы ықтимал.

- Талданған кезеңде Директорлар кеңесінің үш мүшесі (Директорлар кеңесінің төрағасы мен мүшелері) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінде және Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінде жауапты қызметтер атқарған. Бұл жағдайда ең маңызды мәселе – Директорлар кеңесі төрағасының ҚРҰБ-дағы жауапты қызметтегі жүктемесі. Бұл БЖЗҚ Директорлар кеңесінің жұмысына белсенді қатысу, оны қолдау және дамыту мүмкіндіктерін айтарлықтай шектеуі ықтимал.
- Директорлар кеңесінің стратегиялық жоспарлау процесіндегі белсенді рөлі, соның ішінде жыл сайынғы стратегиялық сессияларды өткізуі және осы процесте мүдделі тараптардың кең ауқымымен (қоғам, сарапшылар қауымдастығы, серіктестер, мемлекеттік органдар және т.б.) өзара әрекеттесуі стратегиялық жоспарлаудың сапасын арттыруға септігін тигізуі мүмкін.
- Стратегиялық жоспарлау, бақылау және стратегиялық жоспарлардың жүзеге асырылуын бағалау қағидаларында Директорлар кеңесі Корпоративтік стратегияны іске асыруға жауапты тарап ретінде белгіленген. Бұл ретте Басқарма Корпоративтік стратегияны жүзеге асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалуын бақылайтын тарап ретінде көрсетілген. Аталған жоспарды Басқарманың өзі бекітеді. Бұл өкілеттіктер мен жауапкершілікті бөлу корпоративтік басқарудың озық тәжірибелеріне және стратегиялық жоспарлау барысында Директорлар кеңесі мен Басқарма арасындағы міндеттерді бөлуге сәйкес келмейді.
- БЖЗҚ-ның тұрақты даму қағидаттары қаржы ұйымдарына маңызды болып табылатын Жауапты инвестициялау қағидаттарын (PRI), сондай-ақ Жаһандық шарт қағидаттарын және тұрақты даму саласындағы басқа да озық тәжірибелерді (IFRS S1 және т.б.) қамтымайды.
- 2024 жылы Директорлар кеңесінің барлық отырысының 82%-ы сырттай нысанда өткізілді. Сырттай отырыстардың көп болуы Директорлар кеңесінің тиімді жұмысын шектейтін фактор болып табылады, себебі БЖЗҚ үшін маңызды мәселелерді талқылауға мүмкіндік бермейді.
- 2024 жылы БЖЗҚ Басқармасы 97 отырыс өткізді, оның ішінде 56 отырысы (57%) сырттай нысанда (сырттай дауыс беру арқылы) өтті.
- Тәуелсіз директорлардың сыйақысы тұрақты болып табылады және Директорлар кеңесі мүшесінің атқаратын міндеттерінің көлеміне байланысты өзгермелі бөлікті қамтымайды.

Әрбір компонент бойынша егжей-тегжейлі бағалау осы Есептің тиісті бөлімінде келтірілген.

1. Бағалау жүргізу тәсілі

Әрбір критерий бойынша балды есептеу

«БЖЗҚ» АҚ-ның корпоративтік басқаруын бағалау әрбір жеке компонент бойынша рейтинг беру қағидатына негізделіп жасалды. Әрбір бөлімде талдауға арналған өлшемдер болды. Оларды консультанттардың төменде көрсетілген үш деңгейлі шәкіл бойынша бағалады:

Бағалау*	Бағалау мәні	Түсіндіру
Орындалмайды	0	Критерийге сәйкестік белгілері жоқ немесе сарапшының пікірінше сәйкестік белгілері аз
Ішінара орындалады	0,5	Критерийге сәйкестіктің айқын белгілері табылды. Бұл ретте айқын сәйкессіздіктер/ жақсартуға болатын салалар да бар.
Орындалады	1	Сарапшының пікірінше критерийге сәйкес келмейтін белгілер немесе сәйкессіздік белгілері мүлдем аз

* - бағалау сарапшының өз пікірін білдіруі арқылы қойылады, ол берген бағасына түсінікті негіздеме келтіреді. Бұл ретте сараптамалық пікір субъективті болып табылады және Тапсырыс берушінің/талдау объектісінің пікірін көрсетпеуі мүмкін.

Жиынтық рейтинг критерийлердің нақты мәндерінің олардың ең жоғары мүмкін мәндеріне қатынасы ретінде анықталады.

Корпоративтік басқару рейтингтерінің жиынтық мәніне қарай мынадай мән шәкілі қолданылады:

- 0-49%, «Бастапқы» / «С» деңгейіне сәйкес келеді
- 50%-69%, «Базалық» / «В» деңгейіне сәйкес келеді
- 70%-79%, «Басқарылатын даму» / «А» деңгейіне сәйкес келеді
- 80%-96%, «Жетілген» / «А+» деңгейіне сәйкес келеді
- 95% -100%, «Тәжірибе көшбасшылығы» / «А++» деңгейіне сәйкес келеді

Бағалау процедуралары ішкі нормативтік құжаттардағы ақпаратқа және жүргізілген сұхбаттарға негізделген.

Ақпарат көздері

Бағалау аясында Dostyk Advisory консультанттары келесі ақпарат көздерін пайдаланды:

- «БЖЗҚ» АҚ ресми интернет-сайтынан алынған ақпарат: <https://www.enpf.kz/ru/>
- Қаржылық есептілік депозитарийінің ресми интернет-сайтынан алынған ақпарат: <https://opi2.dfo.kz/> <http://railways.kz/>
- «БЖЗҚ» АҚ ішкі құжаттары:
 - «БЖЗҚ» АҚ Жарғысы;
 - «БЖЗҚ» АҚ ұйымдық құрылымы;

- «БЖЗҚ» АҚ Корпоративтік басқару кодексі;
- «БЖЗҚ» АҚ қызметкерлерінің корпоративтік әдеп кодексі;
- «БЖЗҚ» АҚ корпоративтік жанжалдарды реттеу қағидалары;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның үш жылдық кезеңге/2025-2027 жылдарға арналған орта мерзімді аудиторлық тексеру жоспары;
- «БЖЗҚ» АҚ Ішкі аудит қызметі туралы ереже;
- «БЖЗҚ» АҚ аудит облыстарының картасы;
- «БЖЗҚ» АҚ ішкі аудитін тәуелсіз сыртқы бағалау нәтижелері бойынша есебі;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның 2025 жылға арналған жылдық ішкі аудит жоспары;
- «БЖЗҚ» АҚ-да ішкі аудитті ұйымдастыру қағидалары;
- «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының Жарғысына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы ҚРҰБ Басқармасының №86 қаулысы;
- «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының Жарғысына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы ҚРҰБ Басқармасының №31 қаулысы;
- «2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін тәуелсіз аудитордың қаржылық есептілігі және аудиторлық қорытындысы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2024 жылғы 24 мамырдағы № 30 қаулысына 1-қосымша;
- «Зейнетақы схемасының активтері. 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша қаржылық есептілік пен тәуелсіз аудитордың аудиторлық қорытындысы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2024 жылғы 24 мамырдағы № 30 қаулысына 2-қосымша
- «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының кейбір мәселелері туралы ҚРҰБ Басқармасының №30 Қаулысы;
- «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының Директорлар кеңесінің құрамына өзгерістер енгізу туралы ҚРҰБ Басқармасының №36 Қаулысы;
- «БЖЗҚ» АҚ Басқармасы туралы ереже;
- «БЖЗҚ» АҚ Басқармасының 2024 жылғы сырттай дауыс беру хаттамаларынан үзінді көшірмелер (іріктеп);
- «БЖЗҚ» АҚ Проблемалық активтер жөніндегі комитеті туралы ереже;
- «БЖЗҚ» АҚ проблемалық активтер жөніндегі комитетін құру туралы «БЖЗҚ» АҚ Басқармасының 2024 жылғы 25 қарашадағы №77 сырттай отырысының хаттамасынан үзінді;
- «БЖЗҚ» АҚ проблемалық активтер жөніндегі комитетінің құрамына өзгерістер енгізу туралы «БЖЗҚ» АҚ Басқармасының сырттай отырысының 2024 жылғы 10 маусымдағы №45 хаттамасынан үзінді;
- «БЖЗҚ» АҚ Басқармасының 2017 жылғы 19 мамырдағы №21 шешімімен бекітілген «БЖЗҚ» АҚ проблемалық активтер жөніндегі комитеті туралы ережеге енгізілген өзгерістер мен толықтырулар;

- «БЖЗҚ» АҚ проблемалық активтер жөніндегі комитеті туралы ережеге өзгерістер мен толықтыруларды бекіту туралы «БЖЗҚ» АҚ Басқармасының сырттай отырысының 2022 жылғы 25 ақпандағы №13 хаттамасынан үзінді;
- Қордың Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің 2025 жылға арналған жұмыс тиімділігін бағалау картасы (жинақ);
- Қордың Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің 2024 жылға арналған жұмыс тиімділігін бағалау картасы (жинақ);
- «БЖЗҚ» АҚ Басқарма Төрағасы мен мүшелеріне еңбекақы төлеу және сыйақы беру қағидалары;
- «БЖЗҚ» АҚ Басқармасының 2024 жылғы отырыстары/сырттай дауыс беру хаттамаларының тізілімі;
- «БЖЗҚ» АҚ Басқарма мүшелерімен еңбек шарттары;
- 01.01.2024 жылдан бастап 31.12.2024 жылға дейін «БЖЗҚ» АҚ-да тәртіптік жазаларды қолдану туралы мәліметтер;
- 2025 жылға арналған «БЖЗҚ» АҚ тәуекелдер картасы;
- «БЖЗҚ» АҚ Директорлар кеңесінің 2023 жылғы «13» маусымдағы №8 хаттамасымен бекітілген «БЖЗҚ» АҚ тәуекелдерді басқару саясатына 2 - қосымша – Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесіне (ТБ және ІБЖ) қатысушылардың негізгі функционалдық міндеттерін бөлу;
- «БЖЗҚ» АҚ тәуекелдерді басқару саясаты;
- «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел комитеті туралы ереже;
- 2024 жылғы «25» қарашадағы «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел комитетінің жүзбе-жүз отырысының № 4 хаттамасы;
- 2024 жылғы «21» тамыздағы «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел комитетінің жүзбе-жүз отырысының № 3 хаттамасы;
- 2024 жылғы «27» мамырдағы «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел комитетінің жүзбе-жүз отырысының № 2 хаттамасы;
- 2024 жылғы «26» ақпандағы «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел комитетінің жүзбе-жүз отырысының № 1 хаттамасы;
- «БЖЗҚ» АҚ-да негізгі және операциялық тәуекелдерді басқару қағидалары;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның 2025 жылға арналған тәуекелдер тіркелімі және оларға ден қою шаралары;
- 2025 жылға арналған «БЖЗҚ» АҚ (оның ішінде тәуекел түрлері бойынша) тәуекел дәрежесі және тәуекелге төзімділіктің жиынтық деңгейлері;
- «БЖЗҚ» АҚ Басқармасының 2024 жылғы 24 қазандағы №74 сырттай отырысының 2025 жылға арналған «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел дәрежесі және тәуекелге төзімділіктің жиынтық деңгейлерін (оның ішінде тәуекел түрлері бойынша) мақұлдау туралы хаттамасынан үзінді;
- 2024 жылғы 4-тоқсандағы тәуекелдерді барынша азайту жөніндегі іс-шаралар жоспарларының мониторингі нәтижелері туралы есеп;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның тәуекелдерді басқару жүйесі талаптарының сақталуы

(қолданылуы), тәуекелдер картасы, негізгі тәуекелдердің Қордың стратегиялық мақсаттарына жетуіне әсерін талдау, тәуекелдерге ден қою (тәуекелдерді азайту) шараларының орындалуы және 2024 жылдың 4-тоқсанында «БЖЗҚ» АҚ-ның меншікті активтері бойынша тәуекел дәрежесі мен тәуекелге төзімділігі деңгейлерінің сақталуын бақылау нәтижелері туралы ақпарат;

- «БЖЗҚ» АҚ тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің тиімділігін бағалау нәтижелері бойынша есеп;
- «БЖЗҚ» АҚ-да құпия ақпаратты жария етпеу туралы қол қойылған міндеттемелер (іріктеп);
- «БЖЗҚ» АҚ құпия ақпаратының тізбесі;
- «БЖЗҚ» АҚ Ақпараттық қауіпсіздік саясаты;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның 2022-2026 жылдарға және түзетілетін 2024 жылға арналған даму жоспарын ағымдағы түзету (өзгерістер мен толықтырулар) ;
- «БЖЗҚ» АҚ стратегиялық жоспарларының іске асырылуын стратегиялық жоспарлау, мониторинг және бағалау қағидалары;
- Тоқсан сайынғы жұмыс жоспарлары және олардың орындалуы туралы есептерді жасау, сондай-ақ «БЖЗҚ» АҚ құрылымдық бөлімшелері мен хатшысы қызметінің тиімділігін бағалау қағидалары;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның бюджетін (қаржы жоспарын) және күрделі шығыстар жоспарын әзірлеу, бекіту және бақылау жөніндегі нұсқаулық;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның 2022-2026 жылдарға арналған Корпоративтік даму стратегиясы;
- «БЖЗҚ» АҚ даму жоспарын әзірлеу, бекіту, оның іске асырылуына мониторинг жүргізу және бағалау, оның орындалуы бойынша есеп беру қағидалары;
- «БЖЗҚ» АҚ даму жоспарын әзірлеу, келісу, бекіту, оның іске асырылуына мониторинг жүргізу және бағалау, оның орындалуы туралы есепті әзірлеу тәртібі туралы нұсқаулық;
- Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2022 жылғы 19 желтоқсандағы № 124 қаулысымен бекітілген «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы 2024 жылға арналған есеп;
- Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2022 жылғы 19 желтоқсандағы № 124 қаулысымен бекітілген «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының Корпоративтік басқару кодексіне сәйкестігі жөніндегі іс-шаралар жоспары;
- «БЖЗҚ» АҚ-дағы корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі 2023 жылға арналған іс-шаралар жоспары, Басқарма шешімімен (30.11.2023 жылғы №90 хаттама) бекітілген өзгерістермен;
- «БЖЗҚ» АҚ-дағы корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі 2023 жылға арналған іс-шаралар жоспары, Басқарма шешімімен (29.12.2023 жылғы №106 хаттама) бекітілген өзгерістермен;

- «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 19.12.2022 жылғы №124 қаулысымен бекітілген Корпоративтік басқару кодексіне сәйкестігі жөніндегі іс-шаралар жоспарына енгізілген өзгеріс;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның тұрақты даму тұжырымдамасы;
- Қызметкерді жұмыс берушінің актілерімен міндетті түрде таныстыру парағы (жұмысқа қабылдау кезінде);
- Қаржылық есептілікті жасау процесі бойынша тәуекелдер мен бақылаулар матрицасы (меншікті активтер);
- Қаржылық есептілікті жасау процесі бойынша тәуекелдер мен бақылаулар матрицасы (зейнетақы активтері);
- «БЖЗҚ» АҚ-ның аудиторлық ұйымдардың қызметтерін тарту және аудит жүргізу қағидалары;
- «БЖЗҚ» АҚ мен «БЖЗҚ» АҚ қызметкерлері арасындағы ұжымдық шарт;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның 2023 жылға арналған қызметі туралы есеп;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның қызметкерлерді басқару саясаты;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның 31.12.2024 жылға арналған штат кестесі;
- 2024 жылы Орталық аппарат қызметкерлерінің аттестация нәтижелері;
- 2024 жылы облыстық филиалдар қызметкерлерін аттестаттау нәтижелері;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның қызметкерлерді қабылдау және бейімдеу қағидалары;
- «БЖЗҚ» АҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу және әлеуметтік қолдау көрсету қағидалары;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның Тәуекел менеджменті департаменті туралы ереже;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру саясаты;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның меншікті активтерін инвестициялау саясаты;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның қызметінің үздіксіздігін басқару процесін ұйымдастыру қағидалары;
- «БЖЗҚ» АҚ-ның меншікті активтерін басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру регламенті;
- «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел менеджменті департаментінің қаржылық тәуекелдер бөлімінің бастығының лауазымдық нұсқаулығы;
- «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел менеджменті департаментінің операциялық тәуекелдер бөлімі бастығының лауазымдық нұсқаулығы;
- «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел менеджменті департаментінің қаржылық тәуекелдер бөлімі бас маманының лауазымдық нұсқаулығы;
- «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел менеджменті департаментінің операциялық тәуекелдер бөлімі бас маманының лауазымдық нұсқаулығы;
- «БЖЗҚ» АҚ Тәуекел менеджменті департаментінің қаржылық тәуекелдер бөлімінің жетекші маманының лауазымдық нұсқаулығы.

4. «БЖЗҚ» АҚ келесі қызметкерлерімен/лауазымды тұлғаларымен сұхбат:

- Басқарушы директор, Басқарма мүшесі А.Т. Мухатов;
- Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі С.А. Егеубаева;
- Ішкі аудит департаментінің директоры А.М. Кошербаева;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс басқармасының басшысы А.С. Жукенова;
- Тәуекел менеджменті департаментінің директоры Э.К. Оспанова;
- Стратегиялық даму департаментінің директоры К.Н. Фазылова;
- Жұртшылықпен байланыс департаментінің директоры М.А. Акмаева;
- Омбудсмен/Қашықтан кеңес беру департаментінің директоры С.Н. Гилев;
- Қызметкерлерді басқару департаментінің директоры Г.С. Джилкибаева;
- Құжаттамалық қамтамасыз ету департаментінің директоры С.К. Жубанова;
- Қызметті қамтамасыз ету департаментінің директоры Н.М. Бакушев;
- Цифрландыру департаментінің директоры А.Р. Аристомбеков;
- Зейнетақы активтерін есепке алу және есептілік департаментінің директоры З.Ж. Катипова;
- Бухгалтерлік есепке алу департаментінің директоры А.Ж. Саринаова;
- Бюджетті жоспарлау және бақылау басқармасының бастығы А.Т. Жусупова;
- Төлемдерді ұйымдастыру және хабарландыру департаменті директорының орынбасары Г.К. Кимолаева;
- Инфрақұрылымды дамыту және қолдау департаментінің директоры Т.Т. Садвакасов;
- Инвестициялық портфельді талдау басқармасының бастығы Л.Е. Әмірғалиева;
- Сатып алулар департаментінің директоры Д.С. Жилкайдарова;
- Өңірлік даму департаментінің директоры М.К. Мусабекова;
- Заң департаменті директорының орынбасары А.И. Бимен;
- Сапаны бақылау басқармасының бастығы А.А. Татенов;
- Қауіпсіздік департаментінің директоры К.Т. Усипов;
- Киберқауіпсіздік департаментінің директоры С.М. Балакирев

2. Корпоративтік басқару жүйесінің жалпы рейтингі және сипаттамасы

Корпоративтік басқару жүйесінің жалпы рейтингі

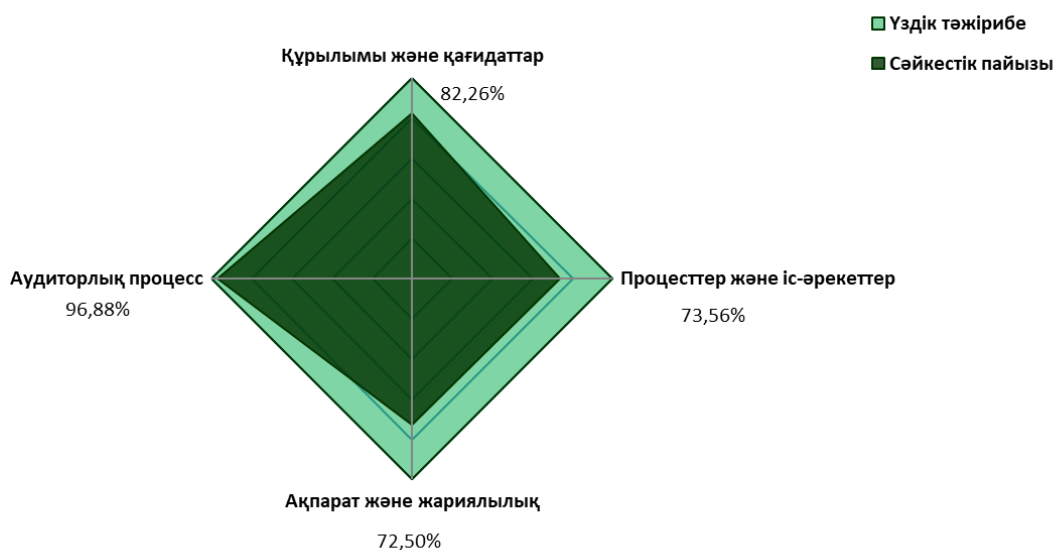
«Басқарылатын даму» / «А»

Корпоративтік басқару жүйесінің сипаттамасы

«БЖЗҚ корпоративтік басқару жүйесінің корпоративтік басқарудың озық тәжірибесінің негізгі қолданылатын критерийлерінің көпшілігіне сәйкестігі және корпоративтік басқару жүйесінің тиімсіздігі туралы дәлелдердің болмауы».

Жүргізілген бағалаудың жекелеген компоненттері бойынша рейтинг

2-сурет. Корпоративтік басқару жүйесін барлық құрамдас бөліктері бойынша жалпы бағалау

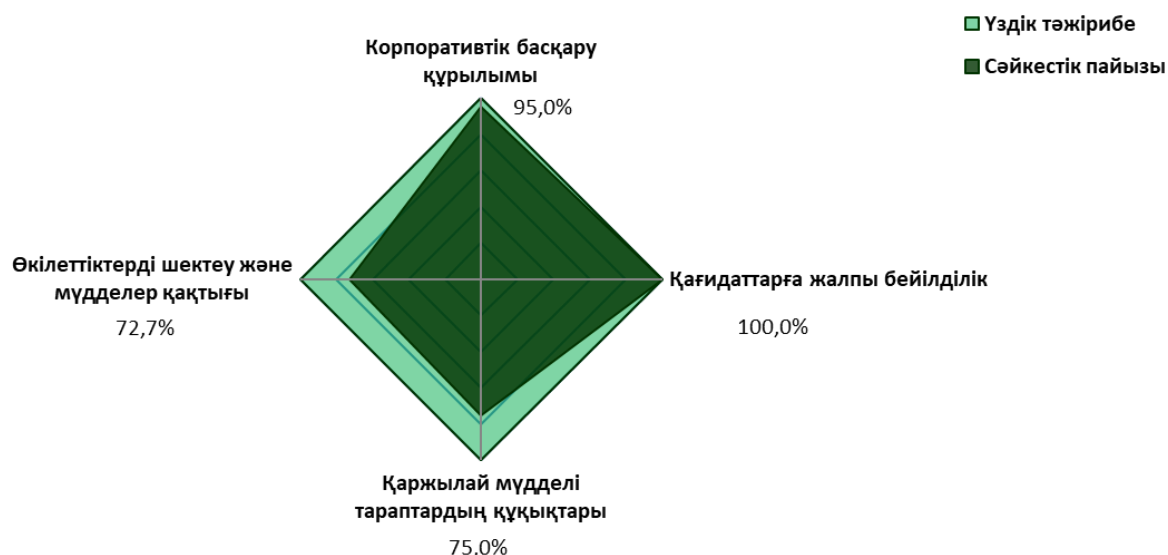
2-кесте. Корпоративтік басқару жүйесін барлық құрамдас бөліктері бойынша жалпы бағалау

Код/бөлім	Бағалау бөлімдерінің атауы	Сәйкестік пайызы
	Қорытынды мәні	77,19%
I	Құрылымы мен қағидаттары	82,26%
II	Процестер мен әрекеттер	73,56%
III	Ақпарат және ашықтық	72,50%
IV	Аудиторлық процесс	96,88%

3. Корпоративтік басқарудың оң жақтары мен кемшіліктерін сипаттау

I. Құрылымы мен қағидаттары

3-сурет. I компонент бойынша корпоративтік басқару жүйесін бағалау. Құрылымы мен қағидаттары

3-кесте. I компонент бойынша корпоративтік басқару жүйесін бағалау құрылымы мен қағидаттары

Код/бөлім	Бағалау бөлімдерінің атауы	Сәйкестік пайызы
I	Құрылымы мен қағидаттары	82,3%
1	Корпоративтік басқару құрылымы	95,0%
2	Қағидаттарға ортақ бейілділік	100,0%
3	Қаржылай мүдделі тараптардың құқықтары	75,0%
4	Өкілеттіктердің аражігін ажырату және мүдделер қақтығысы	72,7%

Қолданыстағы тәжірибенің күшті жақтары:

№	I.1	Корпоративтік басқару құрылымы
1.	I.1.1	БЖЗҚ-ның 2026 жылға дейінгі Жарғысы мен Корпоративтік стратегиясында миссия, негізгі мақсаттар мен қызмет түрлері айқындалған.
2.	I.1.2	1. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі – ҚРҰБ) Әлеуметтік кодекске, «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңына және Жарғыға сәйкес акцияларды сенімгерлік басқарушы ретінде Жалғыз акционер функциясын орындайды. 2. ҚРҰБ жалғыз акционері ретінде БЖЗҚ үшін Корпоративтік басқару кодексін және Қызметкерлердің корпоративтік әдеп кодексін бекітті.
3.	I.1.3	БЖЗҚ Басқармасы БЖЗҚ қызметіне тиімді басшылықты жүзеге асыру үшін жеткілікті өкілеттіктерге ие.
4.	I.1.4	БЖЗҚ корпоративтік басқару құрылымын айқындайтын барлық негізгі құжаттарды әзірледі және бекітті: Жарғы, корпоративтік басқару кодексі, Директорлар кеңесі туралы ереже, Басқарма туралы ереже және т. б.
5.	I.1.6	БЖЗҚ-да 7 адамнан тұратын Директорлар кеңесі құрылды, оның 4-і тәуелсіз директорлар болып табылады.
6.	I.1.7	БЖЗҚ Директорлар кеңесінің құрамы теңдестірілген, онда Жалғыз акционердің өкілдері бар, бұл ретте Директорлар кеңесі мүшелерінің 50%-дан астамын тәуелсіз директорлар құрайды.
7.	I.1.8	БЖЗҚ Директорлар кеңесі жанынан мынадай комитеттер құрылды: 1) Аудиторлық комитет; 2) Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет; 3) Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет. Бұл ретте БЖЗҚ Директорлар кеңесінің комитеттері туралы ережеге сәйкес, Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет тұрақты даму саласындағы құжаттарды алдын ала қарастырады, тұрақты даму саласындағы қағидаттардың сақталуына мониторинг жүргізеді, сондай-ақ тұрақты даму саласындағы мақсаттар мен негізгі көрсеткіштерге қол жеткізуді бағалайды.
8.	I.1.9	БЖЗҚ-да Директорлар кеңесіне есеп беретін Ішкі аудит қызметі (бұдан әрі – ІАҚ) құрылды.
9.	I.1.10	БЖЗҚ-ға Директорлар кеңесіне тікелей есеп беретін корпоративтік хатшы тағайындалды.

№	I.2	Қағидаттарға ортақ бейілділік
1.	I.2.1	БЖЗҚ-да Корпоративтік басқару кодексі (бұдан әрі – КБК) бекітілді, мұнда корпоративтік басқарудың үлгілік кодексінің қағидаттарына сай келетін корпоративтік басқару ұстанымдары көрініс тапқан. БЖЗҚ корпоративтік басқару тәжірибесінің КБК талаптарына сәйкестігін мезгіл-мезгіл бағалап отырады.
2.	I.2.2	БЖЗҚ-да қызметкерлердің Корпоративтік әдеп кодексі (бұдан әрі – КӘК) бекітілді, мұнда БЖЗҚ қызметкерлері мен лауазымды тұлғалары ұстануға тиісті корпоративтік мінез-құлық пен іскерлік әдеп қағидаттары көрсетілген.

№	I.3	Қаржылай мүдделі тараптардың құқықтары
1.	I.3.2	БЖЗҚ аудиттелген қаржылық есептілікте мүдделі тараптармен жасалған мәмілелер туралы жалпы ақпаратты ашады.
2.	I.3.3	БЖЗҚ-ның сатып алулары ҚРҰБ-ның, оның ведомстволарының, оның құрылымына кіретін ұйымдардың және дауыс беретін акцияларының (жарғылық капиталға қатысу үлестерінің) елу және одан да көп пайызы ҚРҰБ-ға тиесілі немесе оның сенімгерлік басқаруындағы заңды тұлғалардың, қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның Тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу қағидаларымен реттеледі.
3.	I.3.4	БЖЗҚ үнемі қаржы құралдарын бағалау бойынша қызметтерді сатып алуды жариялайды.
4.	I.3.5	БЖЗҚ-да Инсайдерлік ақпаратты қолдану және пайдалану қағидалары әзірленіп, бекітілді.
5.	I.3.6	БЖЗҚ-да «БЖЗҚ» АҚ-да алаяқтық тәуекелін басқару саясаты» бекітілді (Директорлар кеңесінің 19.07.2024 жылғы №12 шешімі), ол Қазақстан Республикасындағы қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерге және үздік халықаралық тәжірибелерге сәйкес әзірленген және алаяқтық тәуекелін басқарудың негізгі мақсаттары мен қағида-тарын, сондай-ақ БЖЗҚ қызметіндегі алаяқтық тәуекелінің жіктелуін және алаяқтық құқық бұзушылықтарды барынша азайтудың негізгі әдістерін айқындайды.
6.	I.3.7	БЖЗҚ-да «БЖЗҚ» АҚ-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүйесін ұйымдастыру қағидалары әзірленіп, бекітілді.
7.	I.3.8	БЖЗҚ-ға Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қылмыстық кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимылға бағытталған тетіктер енгізілді. Атап айтқанда, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жоятын қаруды таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мақсатында БЖЗҚ-дағы ішкі бақылауды ұйымдастыру қағидалары (БЖЗҚ Басқармасының 2024 жылғы 25 желтоқсандағы № 94 хаттамасымен бекітілген) консультанттардың назарына ұсынылды, оған КЖ/ТҚ тәуекелдерін басқару бағдарламасы, сондай-ақ БЖЗҚ көрсетілетін қызметтерінің ақшаны жылыстату және терроризмді қаржыландыру (КЖ/ТҚ) тәуекелдеріне ұшырауы туралы есеп, сондай-ақ 2024 жылға арналған клиенттердің (салымшылардың/алушылардың) тәуекел деңгейлері кіреді.

№	I.4	Өкілеттіктердің аражігін ажырату және мүдделер қақтығысы
1.	I.4.1	Жалғыз акционердің, Директорлар кеңесінің және атқарушы органның құқықтары, міндеттері мен өкілеттіктері Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына толық сәйкес келеді.
2.	I.4.3	БЖЗҚ Жарғысында Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін Жалғыз акционердің, Директорлар кеңесінің және Басқарманың құзыреттері бекітілген.
3.	I.4.4	БЖЗҚ атқарушы органы Жарғыда айқындалған өз құзыреті шегінде шешімдер қабылдау және іс-әрекеттерді жүзеге асыру кезінде дербес әрі тәуелсіз болады.

4.	I.4.5	Директорлар кеңесінің комитеттері туралы ереже Директорлар кеңесі комитеттерінің өкілеттіктері мен жауапкершіліктерін нақты анықтайды.
5.	I.4.6	1. Қосымша жұмыс туралы ақпарат БЖЗҚ интернет-сайтында Директорлар кеңесі мүшесінің түйіндемесінде ұсынылған. 2. Директорлар кеңесінің отырыстарына қоса атқаратын жұмысы бар Директорлар кеңесінің барлық мүшелері тұрақты түрде қатысады.
6.	I.4.7	1. БЖЗҚ-да бекітілген Қолданыстағы және ықтимал мүдделер қақтығысын басқару саясаты лауазымды тұлғалардың мүдделер қақтығысын болдырмау мәселелерін реттейді. 2. Директорлар кеңесінің қарауына шығарылған мәселесіне қызығушылығы бар Директорлар кеңесінің мүшесі мүдделер қақтығысы бар лауазымды тұлға ретінде бұл туралы ақпаратты Директорлар кеңесінің назарына жеткізуге міндетті.
7.	I.4.8	1. Жарғымен және БЖЗҚ Басқармасы туралы ережемен Басқарманың Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін құзыреті бекітілген. 2. БЖЗҚ жыл сайын өкілеттіктерді бөлу туралы бұйрық шығарады, мұнда Басқарма мүшелерінің өкілеттіктері нақты бөлінген.
8.	I.4.10	БЖЗҚ-да бекітілген Қолданыстағы және ықтимал мүдделер қақтығысын басқару саясаты лауазымды тұлғалардың мүдделер қақтығысын болдырмау мәселелерін реттейді.
9.	I.4.11	БЖЗҚ-ның ішкі нормативтік құжаттарында (Директорлар кеңесі туралы ереже және Басқарма туралы ереже) Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерінің БЖЗҚ мен Жалғыз акционердің мүддесінде әрекет ету міндеті бекітілген.

Жақсартуға арналған аймақтар:

№	I.1	Корпоративтік басқару құрылымы
1.	I.1.2	1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес келетініне қарамастан, тәуелсіз директорларды іріктеу мен бағалаудың, БЖЗҚ Басқармасының Төрағасы мен мүшелерін тағайындаудың қолданыстағы тәжірибесі корпоративтік басқарудың озық үлгілеріне және Үлгілік кодекске жақын келуі мүмкін. Ол үшін осы мәселелерде Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің және жалпы Директорлар кеңесінің өкілеттіктерін кеңейту қажет. 2. Жалғыз акционер функцияларын орындайтын ҚРҰБ-ның инвестициялық декларацияны бекіту және зейнетақы активтерін басқару жөніндегі өкілеттіктері БЖЗҚ салымшыларының инвестициялық кірістілігіне әсер ету арқылы БЖЗҚ-ның операциялық нәтижелеріне жанама әсер етуі мүмкін. ҚР Әлеуметтік кодексінде бекітілген ҚРҰБ функциялары мен корпоративтік басқарудың озық тәжірибелеріне сәйкес Жалғыз акционердің функциялары қиылысуы мүмкін, бұл ЭЫДҰ-ның мемлекеттік қатысуы бар кәсіпорындар үшін корпоративтік басқару жөніндегі басшылық қағидаттарында (бұдан әрі – ЭЫДҰ-ның SOE арналған қағидаттары) қолдау таппайды.

№	I.3	Қаржылай мүдделі тараптардың құқықтары
1.	I.3.1	«Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 64-бабының 3-тармағына сәйкес аталған заң бойынша үлестес тұлға ұғымын айқындайтын 64-баптың ережелері коммерциялық емес ұйым ретінде БЖЗҚ-ға қатысты қолданылмайды. Бұл ретте үлестес тұлғалар ұғымы БЖЗҚ-ға қолдануға тыйым салынбаған Қазақстан Республикасының Әлеуметтік және кәсіпкерлік кодекстерінде де ұсынылған. Қолданыстағы заңнама талаптарын сақтау аясында үлестес тұлғалардың есебін жүргізу, бақылау және тізімін жария ету ықтимал мүдделер қақтығысына байланысты тәуекелдерді төмендетуге және корпоративтік басқару мен ақпаратты жария ету тәжірибесін озық деңгейге жақындатуға мүмкіндік берер еді.
2.	I.3.2	БЖЗҚ ХҚЕС (IAS 24) талаптарына сәйкес байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпаратты ашатынына қарамастан, барлық мүдделі тараптарға олардың нарықтық жағдайларын растау мақсатында осындай операциялардың шарттарын жария ету немесе түсіндіру мүдделі тараптар алдында ақпараттық ашықтықты арттыруға мүмкіндік берер еді және ақпаратты жария ету тәжірибесін озық деңгейге жақындатар еді.
3.	I.3.4	1. 2021 жылдан бастап БЖЗҚ-ның зейнетақы активтері құрамына кіретін қаржы құралдарын бағалауды бір ғана ұйым - аудит, бағалау және кеңес беру саласында қызмет көрсететін танымал халықаралық ұйым желісінің мүшесі «BakerTilly Qazaqstan Advisory» (Бейкер Тилли Қазақстан Эдвайзори) ЖШС жүзеге асырып келген болатын. 2021 жылға дейін бұл бағалауды KPMG желісінің компаниясы жүргізген болатын. Ол да халықаралық танымал аудиторлық-консультациялық ұйым болып табылады. KPMG желісіндегі компания бұған дейін әр жылдары БЖЗҚ үшін ішкі аудитті бағалауды, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін бағалауды, сондай-ақ АТ аудитін жүзеге асырды. Бірнеше жыл бойы бір бағалау компаниясын, сондай-ақ бірқатар маңызды аудиторлық емес қызметтер көрсеткен компанияны таңдау БЖЗҚ-ның мүдделер қақтығысы тәуекеліне ерекше назар аударуын қажет етуі мүмкін. 2. Бағалау ұйымдарын тарту және ротациялау тәртібі мен шарттары қолданыстағы заңнамамен реттелмеген және БЖЗҚ-ның жеке ішкі құжаттарында бекітілмеген. БЖЗҚ-ның бағалау ұйымдарын тарту тәртібі мен шарттарын, сондай-ақ бағалау ұйымдарын ротациялауға қойылатын талаптарды айқындау ықтимал мүдделер қақтығысы қаупін азайтуға және бағалаушылар тобының кәсіби тәуелсіздігін барынша қамтамасыз етуге септігін тигізуі мүмкін.
4.	I.3.6	Алаяқтық тәуекелдерін талдау мен анықтаудың «қызыл жалаушалар», шығыс сұхбаттары, мүдделер қақтығысын талдау, «үлкен деректерді» талдау және басқа да арнайы рәсімдерін реттеу және іс жүзінде қолдану алаяқтық тәуекелдеріне қарсы күрестің тиімділігін арттыруы мүмкін.

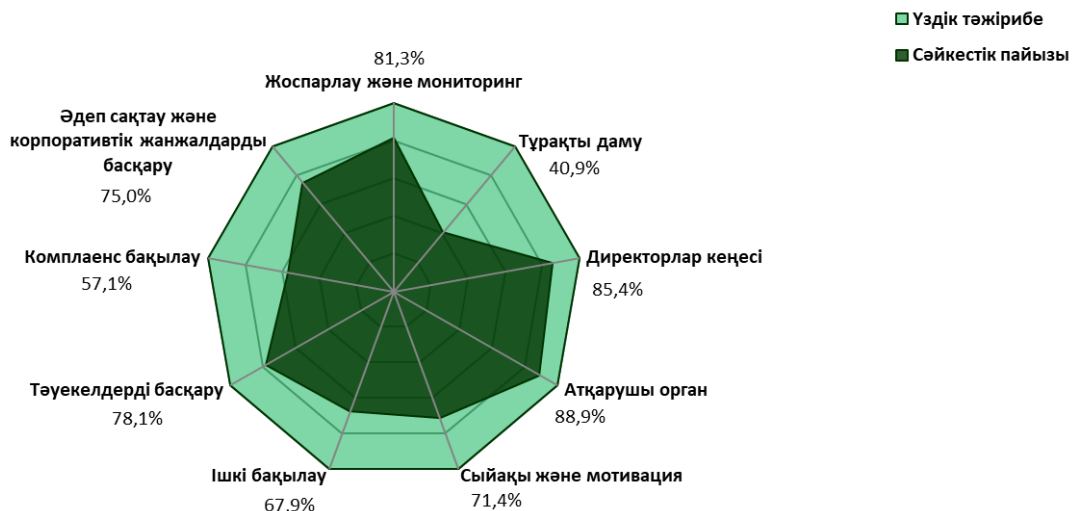
№	I.4	Өкілеттіктердің аражігін ажырату және мүдделер қақтығысы
1.	I.4.2	Консультанттардың пікірінше, ҚРҰБ-ның мемлекеттік орган және жалғыз акционер ретіндегі функцияларын бөлу одан әрі күшейтілуі мүмкін. Бұл ЭЫДҰ қағидаттарына толығырақ сәйкес келуге алып келуі

		тиіс. Мұндай функциялардың жеткіліксіз бөлінуі ҚРҰБ-ның БЖЗҚ-ның операциялық қызметіне әсер етуіне әкеліп соғуы мүмкін. Бұл салымшылардың инвестициялық табыстылығына ықпал ету, макроэкономикалық көрсеткіштерге әсер ету, БЖЗҚ есептілігін реттеу және басқа да мәселелер арқылы көрініс табуы ықтимал.
2.	I.4.3	Тәуелсіз директорларды тағайындауды Жалғыз акционер жүзеге асырады. Тәуелсіз директорлардың сыйақы құрылымы мен деңгейін анықтау саясатта немесе процедурада рәсімделмеген, оны Жалғыз акционер өзінің жеке шешімі бойынша анықтайды. Бұл жағдайлар БЖЗҚ Директорлар кеңесінің операциялық дербестігін шектейді.
3.	I.4.6	Талданған кезеңде Директорлар кеңесінің үш мүшесі (Директорлар кеңесінің төрағасы мен мүшелері) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінде және Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінде жауапты қызметтер атқарған. Бұл жағдайда ең маңызды мәселе – Директорлар кеңесі Төрағасының ҚРҰБ-дағы жауапты қызметтегі жүктемесі. Бұл БЖЗҚ Директорлар кеңесінің жұмысына белсенді қатысу, оны қолдау және дамыту мүмкіндіктерін айтарлықтай шектеуі ықтимал. БЖЗҚ-ның стратегиялық функцияларын ескере отырып, Директорлар кеңесінің төрағасы рөліне ҚРҰБ-ның жоғары лауазымды тұлғасын тағайындау (кейбір халықаралық тәжірибелер ұсынғандай тәуелсіз директордың орнына) негізделуі мүмкін. Бұл жағдайда Директорлар кеңесінің жұмысын жақсарту жолындағы оң шешім тәуелсіз директорлар арасынан өкілеттіктері кеңейтілген және қосымша ақы төленетін Аға тәуелсіз директорды таңдау болуы мүмкін. Корпоративтік басқарудың озық тәжірибелеріне сәйкес, Аға тәуелсіз директор Директорлар кеңесін шоғырландыру және дамыту бойынша көптеген функцияларды өз мойнына алып, БЖЗҚ директорлар Кеңесі Төрағасының тірегі болып, қолдау көрсетеді.
4.	I.4.9	Интернет-сайтта немесе БЖЗҚ-ның Жылдық есебінде Басқарма мүшелері туралы олардың қоса атқаратын жұмысына қатысты ақпарат жоқ. Қордың ақпараты бойынша Басқарма мүшелерінің ешбірі қоса атқаратын жұмыс жасамайды.

II. Процестер мен әрекеттер

II компонент бойынша диаграмма. Процестер мен әрекеттер

4-сурет. II компонент бойынша корпоративтік басқару жүйесін бағалау. Процестер мен әрекеттер

4-кесте. II компонент бойынша корпоративтік басқару жүйесін бағалау. Процестер мен әрекеттер

Код/бөлім	Бағалау бөлімдерінің атауы	Сәйкестік пайызы
II	Процестер мен әрекеттер	73,6%
1	Жоспарлау және мониторинг	81,3%
2	Тұрақты даму	40,9%
3	Директорлар кеңесі	85,4%
4	Атқарушы орган	88,9%
5	Сыйақы және мотивация	71,4%
6	Ішкі бақылау	67,9%
7	Тәуекелдерді басқару	78,1%
8	Комплаенс бақылау	57,1%
9	Әдеп сақтау және корпоративтік қатынастарды басқару	75,0%

Қолданыстағы тәжірибенің күшті жақтары:

№	II.1	Жоспарлау және мониторинг
1.	II.1.1	БЖЗҚ-да 2022-2026 жылдарға арналған корпоративтік даму стратегиясы, сондай-ақ 4 негізгі бағыт бойынша Даму бағдарламалары бекітілді.
2.	II.1.2	БЖЗҚ-да қызметті жоспарлау және мониторинг жүргізу үшін әдіснамалық базаны айқындайтын негізгі құжаттар бекітілді: – Стратегиялық жоспарларды іске асыруды стратегиялық жоспарлау, мониторинг және бағалау қағидалары; – Даму жоспарын әзірлеу, бекіту, оның іске асырылуына мониторинг жүргізу және бағалау, оның орындалуы жөніндегі есепті әзірлеу қағидалары; – Бюджетті (қаржы жоспарын) және күрделі шығыстар жоспарын әзірлеу, бекіту және бақылау жөніндегі нұсқаулық.
3.	II.1.3	Дамудың стратегиялық бағыттарын айқындау кезінде БЖЗҚ өзекті есептердің, сондай-ақ БЖЗҚ құрылымдық бөлімшелерімен өткізілген стратегиялық сессиялардың нәтижелерін ескереді.
4.	II.1.4	Стратегияны әзірлеу кезінде БЖЗҚ-ның жауапты құрылымдық бөлімшесі қолда бар сыртқы және ішкі ақпарат негізінде күшті және әлсіз жақтарын, әлеуетті мүмкіндіктері мен қауіптерін талдауды (SWOT-талдау) жүзеге асырады.
5.	II.1.5	БЖЗҚ-да тұрақты есеп беру практикасы енгізілді және оны дайындау рәсімдері бекітілді. Атап айтқанда, Стратегиялық жоспарлау, мониторинг және стратегиялық жоспарларды іске асыруды бағалау қағидалары Корпоративтік стратегияны іске асыру туралы есеп нысанын қамтиды.
6.	II.1.6	Басқарма тоқсан сайын Директорлар кеңесінің Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитетіне БЖЗҚ қызметінің нәтижелері туралы есеп береді және Директорлар кеңесіне өспелі қорытындымен БЖЗҚ қызметі туралы есепті жібереді. БЖЗҚ қызметі туралы есеп БЖЗҚ қызметінің негізгі көрсеткіштеріне қол жеткізу және Корпоративтік даму стратегиясын іске асыру туралы ақпаратты қамтиды.
7.	II.1.7	Директорлар кеңесі жыл сайын БЖЗҚ қызметінің нәтижелерін бағалау мәселелеріне арналған отырыс өткізеді. Бұдан басқа, Басқарма тоқсан сайынғы негізде Директорлар кеңесіне Стратегиялық жоспарлау комитеті алдын ала мақұлдаған БЖЗҚ қызметінің нәтижелері туралы есепті жібереді. БЖЗҚ қызметі туралы есепте БЖЗҚ-ның есептік кезеңдегі кірістері мен шығыстары (бюджеті (қаржы жоспары)) сметасының орындалуы туралы ақпарат қамтылады.
8.	II.1.8	Жоспарлау және мониторинг процестерін автоматтандыру үшін БЖЗҚ 1-С ақпараттық жүйесін, «Бюджеттеу» модулін пайдаланады. Бұл модуль жоспарлау мен бюджеттеудің жекелеген процестерін автоматтандыруға, сондай-ақ басқару есептілігін дайындау процестерін автоматтандыруға мүмкіндік береді.

№	II.2	Тұрақты даму
1.	II.2.1	1. Директорлар кеңесі тұрақты даму қағидаттарын қамтитын Корпоративтік басқару кодексін (бұдан әрі – КБК) бекітті.

		2. БЖЗҚ Басқармасы БҰҰ-ның тұрақты дамуының БЖЗҚ үшін өзекті мақсаттарын айқындайтын тұрақты даму тұжырымдамасын бекітті.
2.	II.2.2	1. БЖЗҚ Басқармасы БҰҰ-ның тұрақты дамуының БЖЗҚ үшін өзекті мақсаттарын айқындайтын тұрақты даму тұжырымдамасын бекітті. 2. Корпоративтік даму стратегиясының мақсаттарының бірі мүдделі тараптармен өзара іс-қимылмен байланысты – «Жинақтаушы зейнетақы жүйесі мәселелері және БЖЗҚ қызметінің басқа да бағыттары бойынша жұртшылықпен және БЖЗҚ-ның қарсы әріптестерімен тиімді өзара іс-қимыл жасау»
3.	II.2.3	БЖЗҚ-ның операциялық қызметі қоғам үшін әлеуметтік функциямен - азаматтарды зейнетақымен қамсыздандырумен тікелей байланысты болғанына қарамастан, мұндай қызмет БЖЗҚ-ның ерікті әлеуметтік жауапкершілігінің немесе тұрақты даму саласындағы бастаманың нысаны болып табылмайды. Сонымен қатар, БЖЗҚ-ның азаматтарға ықпалы тұрақты даму саласындағы бастамаларды әзірлеу және іске асыру үшін үлкен мүмкіндіктер туғызады.
4.	II.2.4	Мүдделі тараптардың картасы Тұрақты даму тұжырымдамасында жалпылама ұсынылған.
5.	II.2.5	БЖЗҚ-да Басқарма мүшелерінің жұмыс тиімділігін бағалау карталары әзірленіп, бекітілді. Бұл карталарда жұмыс тиімділігінің көрсеткіштері, соның ішінде халықтың хабардарлық деңгейін арттыруға, белгіленген сапа стандарттарын сақтауға, халықтың БЖЗҚ-ға деген сенімін нығайтуға, кадр құрамының сапа деңгейін жоғарылатуға, қызмет ашықтығының деңгейін арттыруға байланысты бағыттар бойынша және басқа да көрсеткіштер қамтылған. Көрсеткіштер жиынтығы Басқарманың әр мүшесі үшін көбінесе ұқсас болғанымен, «шекті», «мақсат» және «сын-қатер» мәні әртүрлі болады. Бұл айырмашылықтар әр мүшенің жетекшілік ететін қызмет бағыттары және стратегиялық мақсаттар мен міндеттерді орындауға әсер ету деңгейіне байланысты анықталады. Бекітілген көрсеткіштер тұрақты даму мәселелерімен тікелей байланысты.
6.	II.2.7	1. Меншікті активтерді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру регламенті (Басқарманың 29.05.2024 ж. №42 хаттамасымен бекітілген), сондай-ақ БЖЗҚ-ның Меншікті активтерді инвестициялау саясаты («БЖЗҚ» АҚ Директорлар кеңесінің 2017 жылғы «14» наурыздағы №3 хаттамасымен бекітілген) меншікті активтерді басқару кезінде ESG факторларын есепке алуға қойылатын жалпы талаптарды қамтиды. 2. БЖЗҚ-ның инвестициялық декларациясында (ҚРҰБ сенімгерлік басқаруындағы зейнетақы активтеріне қатысты) шетел валютасындағы портфельді басқару кезінде корпоративтік облигациялардың қосалқы портфелі үшін эталондық портфель ретінде парниктік газ шығарындыларының деңгейі жоғары компаниялар, көмір өндіруші компаниялар және темекі өнімдерін өндірушілер шығаратын бағалы қағаздарды алып тастайтын ICE BofA Q980 Custom Index индексі қолданылатыны белгіленген. Бұл талаптар жауапты инвестициялаудың оң үлгісін қалыптастырады.
7.	II.2.8	Директорлар кеңесі жыл сайынғы негізде БЖЗҚ-ның жылдық есебін алады, мұнда тұрақты даму мәселелері бойынша ақпарат қамтылады.

8.	II.2.10	1. ҚРҰБ Басқармасының қаулысымен бекітілген БЖЗҚ-ның инвестициялық декларациясында (ҚРҰБ сенімгерлік басқаруындағы зейнетақы активтеріне қатысты) негізгі мақсаттар, зейнетақы активтерін инвестициялау стратегиясы, инвестициялық шешімдер қабылдау кезінде зейнетақы активтерін басқарушының инвестициялық сенімдері, инвестициялау объектілерінің тізбесі, зейнетақы активтеріне қатысты инвестициялық қызметтің шарттары мен шектеулері, зейнетақы активтерін хеджирлеу және әртараптандыру шарттары айқындалған. Зейнетақы активтерін инвестициялаудың мақсаттары зейнетақы активтерінің сақталуын қамтамасыз ету және зейнетақы активтері құнының сақталуын жоғары ықтималдықпен қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін тәуекел деңгейі кезінде ұзақ мерзімді перспективада нақты кірістілік алу болып табылады. 2. Декларация ұлттық және шетел валюталарындағы портфельді басқарудың жеткілікті консервативті параметрлері мен шарттарын ескереді. ҚРҰБ сенімі бойынша бұл параметрлер зейнетақы активтерінің сақталуын қамтамасыз етуі тиіс. 3. БЖЗҚ интернет-сайтында зейнетақы активтерін инвестициялаудың табыстылығын бағалауға мүмкіндік беретін зейнетақы активтері бойынша инвестициялық қызметтің ай сайынғы және жылдық талдауы ұсынылған.
----	---------	---

№	II.3	Директорлар кеңесі
1.	II.3.1	Директорлар кеңесінің Жарғысы мен ережесі Директорлар кеңесінің құзыреті мен жұмыс тәртібін егжей-тегжейлі анықтайды.
2.	II.3.2	Директорлар кеңесінің комитеттері туралы ереже Директорлар кеңесінің әрбір комитетінің функцияларын, өкілеттіктерін және жауапкершілігін айқындайды.
3.	II.3.3	Жалғыз акционердің, Директорлар кеңесінің және Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің рөлі мен өкілеттіктері Жарғымен, Директорлар кеңесі туралы ережемен және Директорлар кеңесінің комитеттері туралы ережемен айқындалған.
4.	II.3.4	Директорлар кеңесі туралы ережеге сәйкес БЖЗҚ директорлар кеңесінің мүшелері үш жылдан аспайтын мерзімге сайланады, кейіннен қызметтің қанағаттанарлық нәтижелері болған жағдайда тағы үш жылға дейінгі мерзімге қайта сайлауға жол беріледі.
5.	II.3.5	1. БЖЗҚ Директорлар кеңесімен 03.12.2014 ж. «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы Директорлар кеңесінің алғаш рет сайланған мүшелерін лауазымға енгізу саясаты бекітілді, ол Директорлар кеңесінің алғаш рет сайланған мүшелерін лауазымға енгізу рәсімін ресімдейді. 2. Директорлар кеңесінің мүшелерімен сұхбат нәтижелері лауазымға кірісу рәсімінен өткендігін растады. Сұхбаттасқан Директорлар кеңесінің мүшелері лауазымға енгізудің қолданыстағы тәртібі туралы оң пікір білдірді.
6.	II.3.6	1. 2024 жылы Директорлар кеңесі 117 мәселені қарастыра отырып, 4 бетпе-бет (аралас форматта тәуелсіз директорлардың қатысуымен негізінен бейнеконференция форматында) және 18 сырттай отырыс өткізді. Бетпе-бет отырыстарда бір мәселені қараудың орташа

		ұзақтығы 13,3 минутты құрады, бұл консультанттардың пікірінше, комитеттерде пысықталған мәселелерді талқылау үшін жеткілікті. 2. Отырыстар алдын ала бекітілген жоспарға сәйкес өткізіледі. 3. Директорлар кеңесі туралы ережеде стратегиялық мәселелер бойынша шешімдер қабылдау кезінде, Директорлар кеңесінің жаңа төрағасын сайлау кезінде, сондай-ақ БЖЗҚ Директорлар кеңесі айқындайтын өзге де мәселелер бойынша Директорлар кеңесінің сырттай дауыс беруін өткізуге жол берілмейді.
7.	II.3.7	БЖЗҚ Директорлар кеңесінің мүшелері Директорлар кеңесінің отырыстарына үнемі қатысып, оған мұқият дайындалады.
8.	II.3.8	БЖЗҚ-да Директорлар кеңесі мүшелерінің Сабақтастық жоспары бекітілді (БЖЗҚ директорлар кеңесінің 26.06.2024 ж. № 11 шешімі).
9.	II.3.9	БЖЗҚ Директорлар кеңесінің мүшелері Директорлар кеңесінің отырыстары және отырыстың күн тәртібі туралы алдын ала хабардар етіледі және Директорлар кеңесінің отырыстарына дайындалу үшін материалдарды уақытылы алады. Директорлар кеңесінің мүшелері алатын ақпарат пен есептер қисынды құрылымдалған, қабылдауға ыңғайлы, ақпараттық және өзекті болып табылады, қажетті көлемде сыни талдауды қамтиды және Директорлар кеңесі мүшелерінің ақпараттық қажеттіліктерін қанағаттандырады. Директорлар кеңесіне ақпарат беру бөлігінде менеджменттің міндеттері Директорлар кеңесі туралы ережеде бекітілген.
10.	II.3.10	Жарғыға сәйкес Директорлар кеңесі Басқарманың сандық құрамын және өкілеттік мерзімін анықтайды, Басқарманың Төрағасы мен мүшелерін сайлайды, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатады.
11.	II.3.11	БЖЗҚ-да Директорлар кеңесі мен комитеттердің қызметін бағалау қағидалары бекітілді (БЖЗҚ Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 14 ақпандағы № 2 шешімі), оған сәйкес Директорлар кеңесі, комитеттер және Директорлар кеңесінің мүшелері жыл сайынғы негізде бағаланады. Бұл ретте бағалау үш жылда кемінде бір рет тәуелсіз кәсіби ұйымды тарта отырып жүргізіледі.
12.	II.3.12	Директорлар Кеңесінің барлық шешімдері отырыстардың хаттамаларымен немесе Директорлар кеңесінің шешімдерімен ресімделеді, олар Директорлар Кеңесінің барлық мүшелеріне жіберіледі. Директорлар кеңесінің отырыстарының хаттамаларында және шешімдерінде дауыс беруге ұсынылған мәселелер бойынша шешімдер қабылдау үшін берілген ақпарат көрсетіледі.
13.	II.3.13	Директорлар кеңесі жанынан стратегия және тұрақты даму мәселелері бойынша ұсынымдарды әзірлеуге және Директорлар кеңесіне ұсынуға жауапты Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет құрылды.
14.	II.3.14	Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитеттің жұмысы Директорлар кеңесінің комитеттері туралы ережеде құрылымдалған және рәсімделген. Отырыстар Директорлар кеңесінің барлық мүшелеріне берілетін хаттамалармен ресімделеді.
15.	II.3.15	Стратегиялық жоспарлау комитетінің төрағасы қаржы секторында тәжірибесі бар тәуелсіз директор болып табылады.
16.	II.3.17	Директорлар кеңесі жанынан Директорлар кеңесіне қаржылық есептілік, сыртқы және ішкі аудит, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі, сондай-ақ комплаенс мәселелері бойынша ұсынымдарды әзірлеуге және ұсынуға жауапты Аудиторлық комитет құрылды.

17.	II.3.18	Аудиторлық комитеттің жұмысы Директорлар кеңесінің комитеттері туралы ережеде құрылымдалған және ресімделген. Отырыстар Директорлар кеңесінің барлық мүшелеріне берілетін хаттамалармен ресімделеді.
18.	II.3.19	Аудиторлық комитет құрамына қаржылық ұйымдарда және корпоративтік басқару мәселелерінде үлкен практикалық жұмыс тәжірибесі бар тәуелсіз директорлар ғана кіреді.
19.	II.3.20	Директорлар кеңесі жанынан Директорлар кеңесінің, Директорлар кеңесіне есеп беретін құрылымдық бөлімшелердің мүшелерін тағайындау және сыйақы беру мәселелері бойынша, сондай-ақ кадр саясаты мен БЖЗҚ-дағы сыйақының жалпы мәселелері бойынша Директорлар кеңесіне ұсынымдарды әзірлеуге және ұсынуға жауапты Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет құрылды.
20.	II.3.21	Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің жұмысы Директорлар кеңесінің комитеттері туралы ережеде құрылымдалған және ресімделген. Отырыстар Директорлар кеңесінің барлық мүшелеріне берілетін хаттамалармен ресімделеді.
21.	II.3.22	Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет мүшелерінің көпшілігі тәуелсіз директорлар.
22.	II.3.23	1. Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет мүшелерінің корпоративтік басқару саласында білімі мен практикалық тәжірибесі бар, ал кейбіреулері корпоративтік басқару саласында халықаралық деңгейде танылған сертификаттарға ие. 2. Комитет Төрағасы тәуелсіз директор болып табылады.
23.	II.3.24	БЖЗҚ-ға Корпоративтік хатшы тағайындалды, оның қызметі Корпоративтік хатшы туралы ережемен реттеледі (БЖЗҚ директорлар Кеңесінің 2017 жылғы 14 қыркүйектегі №7 шешімі).

№	II.4	Атқарушы орган
1.	II.4.1	Басқармадағы әйелдердің үлесі Басқарма мүшелерінің жалпы санының елу пайызын (Басқарманың 4 мүшесінің 2-уі) құрайды, бұл Үлгілік Кодексте ұсынылған мәннен асып түседі.
2.	II.4.2	Басқарма туралы ережеге сәйкес Басқарма Төрағасы атқарушы органның құрамына сайлауға кандидаттар қатысты ұсыныстарды Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің қарауына енгізеді. Атқарушы органның басшысы атқарушы органның құрамына сол бір бос лауазымға екінші рет ұсынған кандидатураны Директорлар кеңесі қабылдамаған жағдайда, осы бос лауазымға кандидат бойынша ұсыныс енгізу құқығы Директорлар кеңесіне өтеді.
3.	II.4.3	«БЖЗҚ» АҚ Директорлар кеңесінің 2017 жылғы «11» қазандағы №5 хаттамасымен бекітілген Басқарма туралы ереженің 12-тармағында БЖЗҚ Басқармасының Төрағасы мен мүшелері үш жылға дейінгі мерзімге сайланатыны көзделген. Басқарма басшысы мен мүшелерінің өкілеттік мерзімі атқарушы органның өкілеттік мерзімімен сәйкес келеді.
4.	II.4.4	1. Директорлар кеңесінің комитеттері туралы ережеге сәйкес Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет өзіне жүктелген міндеттерге сәйкес тағайындау тәртібін, оның ішінде Басқарма Төрағасы мен мүшелері лауазымына кандидаттарға

		қойылатын критерийлер мен біліктілік талаптарын және БЖЗҚ Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің сабақтастығын айқындайтын ішкі құжатты алдын ала қарайды. 2. БЖЗҚ-да БЖЗҚ Төрағасы мен Басқарма мүшелерінің сабақтастығы қағидалары әзірленіп, бекітілді, олар Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің сабақтастығына қатысты көзқарастарды айқындайды. 3. БЖЗҚ-да басшылық лауазымдарға БЖЗҚ (кадр резерві) қызметкерлері қатарынан қызметкерлерді тағайындауды растайтын фактілер орын алуда.
5.	II.4.5	Атқарушы орган тұрақты негізде бетпе-бет отырыстар өткізеді.
6.	II.4.6	Басқарма алдағы жылға арналған жұмыс жоспарын күнтізбелік жыл басталғанға дейін мәселелер тізбесімен бірге қалыптастырады. Басқарма мүшелері қарау үшін тиісті сападағы материалдармен алдын ала қамтамасыз етіледі.
7.	II.4.7	Басқарма туралы ережеге сәйкес әрбір мәселені қарау кезінде жеке талқылау шешім қабылдауға (қабылдамауға) байланысты тәуекелдерге және олардың БЖЗҚ-ның тұрақты дамуына тигізетін әсеріне арналады.
8.	II.4.8	Басқарма Төрағасы мен мүшелері Директорлар кеңесінің келісімімен ғана басқа ұйымдарда лауазымдарды атқара алады. БЖЗҚ Басқармасының Төрағасы басқа заңды тұлғаның атқарушы органының басшысы лауазымын атқармайды.
9.	II.4.9	БЖЗҚ Басқармасы мүшелерінің қызметін Директорлар кеңесі тұрақты түрде бағалайды.

№	II.5	Сыйақы және мотивация
1.	II.5.3	БЖЗҚ Басқарма мүшелерін марапаттау олардың қызметінің нәтижелеріне байланысты, ұзақ мерзімді перспективаға бағдарланған және БЖЗҚ мақсаттарына/нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізуін де көрсетеді.
2.	II.5.4	Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің еңбегіне ақы төлеу БЖЗҚ Директорлар кеңесі бекіткен Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің еңбегіне ақы төлеудің және сыйақы берудің ішкі қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.
3.	II.5.5	БЖЗҚ-ның 2023 жылғы жылдық есебінде БЖЗҚ Директорлар кеңесі мен Басқармасы мүшелерінің сыйақыларының жалпы мөлшері туралы ақпарат жария етілді.
4.	II.5.6	Мемлекеттік қызметшілер болып табылатын Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы төленбейді.
5.	II.5.7	БЖЗҚ-ның жалғыз акционері Директорлар кеңесінің мүшесіне (мүшелеріне) төлемнің/шығыстарды өтеудің мөлшері мен шарттарын айқындайды.

№	II.6	Ішкі бақылау
1.	II.6.1	БЖЗҚ-да БЖЗҚ ішкі бақылау жүйесінің негізгі компоненттеріне қойылатын талаптарды айқындайтын Ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру саясаты (Директорлар кеңесінің 28.04.2017 жылғы №3 хаттамасы) бекітілді.
2.	II.6.2	1. Директорлар кеңесі тоқсан сайынғы негізде БЖЗҚ тәуекелдерді басқару жүйесі талаптарының сақталуы (пайдаланылуы), тәуекелдер

		картасы, негізгі тәуекелдердің Қордың стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге әсерін талдау, тәуекелдерге ден қою (тәуекелдерді барынша азайту) жөніндегі іс-шаралардың орындалуы және меншікті активтер бойынша тәуекел дәрежесі және тәуекелге төзімділік деңгейінің сақталуы мониторингінің нәтижелері туралы ақпаратты қарайды. 2. Талданатын кезеңде Директорлар кеңесі 2023 жылы БЖЗҚ-ның ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің тиімділігін бағалау бойынша жүргізілген жұмысы туралы ақпаратты, сондай-ақ ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің тиімділігін бағалау жөніндегі есептерді қарады.
3.	II.6.3	БЖЗҚ-да Тәуекел менеджменті департаменті туралы ереже бекітілді, онда ӨҚҚ саласындағы осы құрылымдық бөлімшенің мақсаттары мен міндеттері айқындалған.
4.	II.6.4	БЖЗҚ-да Қазақстан Республикасындағы қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерге сәйкес әзірленген Алаяқтық тәуекелдерін басқару саясаты (Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 19 шілдедегі №12 шешімі) бекітілді және алаяқтық тәуекелдерін басқарудың негізгі мақсаттары мен қағидаттарын, БЖЗҚ қызметіндегі алаяқтық тәуекелдерін жіктеуді, сондай-ақ БЖЗҚ алаяқтық тәуекелдерін басқару процесінің негізгі қатысушыларын айқындайды.
5.	II.6.5	БЖЗҚ-дағы негізгі және операциялық тәуекелдерді басқару қағидаларына сәйкес (59-тармақ) қолданыстағы процестердің елеулі өзгеруіне немесе жаңа процестерді енгізуге, қосымша адам ресурстарына және (немесе) қаржылық шығындарға немесе инвестицияларға әкеп соғатын Қордағы бастаманы немесе өзгерісті әзірлеу, мақұлдау және келісу кезінде тәуекелдерді бағалау (қайта бағалау) міндетті болып табылады. Осылайша, БЖЗҚ өз қызметі мен бизнес-ортасындағы кез келген өзгерістердің ішкі бақылау жүйесіне әсерін бағалаудың міндеттілігін регламенттеді.
6.	II.6.6	БЖЗҚ-да БЖЗҚ тәсілдеріне сәйкес процестердің тізбесін айқындайтын Процестер моделі бекітілді («БЖЗҚ» АҚ Басқармасының 2023 жылғы «15» желтоқсандағы шешімі, №98 хаттама).
7.	II.6.7	БЖЗҚ-да автоматтандырылған ақпараттық жүйеде бақылау рәсімдері анықталатын процестердің тізбесі бар.
8.	II.6.8	Іс жүзінде БЖЗҚ-да бақылау рәсімдерінің әртүрлі қолмен де, автоматтандырылған да, детективті және алдын алу да түрлері қолданылады. БЖЗҚ ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру саясатының 32-38-тармақтарында бақылау рәсімдерін жіктеу тәсілдері келтірілген.
9.	II.6.9	БЖЗҚ-да ақпараттық қауіпсіздік саясаты бекітілді, мұнда ақпараттық қауіпсіздіктің әкімшілік-ұйымдастырушылық және аппараттық-техникалық шаралары да көрініс тапқан. Ақпараттық технологиялар саласындағы бақылау рәсімдері де келесі құжаттарда рәсімделген: – БЖЗҚ қызметін автоматтандыру қағидалары; – БЖЗҚ ақпараттық жүйелерінің функционалдық өзгерістерін басқару қағидалары; – БЖЗҚ-да ақпараттық жүйелерді енгізудің жұмыс істеуіне талдау жүргізу және тиімділігін бағалау қағидалары; – БЖЗҚ-да АТ қызметтерін басқару жүйесі саласындағы саясаттар; – БЖЗҚ-да АТ қызметтерін басқару жүйесіне ішкі аудит жүргізу қағидалары.

10.	II.6.10	БЖЗҚ-да автоматтандырылған деректер базасын басқару терминалдарының пайдаланушыларына мониторинг және сәйкестендіру, оның ішінде олардың пайдаланушының функционалдық міндеттеріне сәйкестігі тұрғысынан олар жүргізген операциялардың түрлері мен көлемін бақылау жүзеге асырылады.
11.	II.6.11	БЖЗҚ-да бизнестің үздіксіздігін басқару жүйесі енгізілді. Қызметтің үздіксіздігін басқару процесін ұйымдастыруды реттейтін негізгі құжаттар: 1) БЖЗҚ қызметінің үздіксіздігін басқару саясаты (Директорлар кеңесінің 06.03.2018 жылғы № 3 шешімі); 2) БЖЗҚ қызметінің үздіксіздігін басқару процесін ұйымдастыру қағидалары (басқарманың 29.06.2023 ж. №47 хаттамасы); 3) БЖЗҚ қызметінің үздіксіздігі мен қалпына келуін қамтамасыз ету жоспары (БЖЗҚ басқарма төрағасының 26.06.2025 ж. №367 бұйрығы (тоқсан сайынғы негізде өзектендіріледі).
12.	II.6.12	1. БЖЗҚ-да салымшылар мен мүдделі тараптардан кері байланыс алуға арналған бірнеше коммуникация арналары құрылды: 1) Мүдделі тараптардан қоңырауларды қабылдайтын 1418 телефон желісі (call-орталық); 1418 нөміріне қоңырау шалу аясында жедел желі бойынша дауыстық хабарлама қалдыру мүмкіндігі бар; 2) Интернет-сайттағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға арналған парақша, мұнда сыбайлас жемқорлық фактілері туралы дауыстық хабарламалар қалдыруға болатын телефондар, өтініш жазуға болатын электрондық мекенжайлар, сондай-ақ БЖЗҚ кеңсесіне бару үшін пошталық мекенжайлар орналастырылған; 3) Басқарма Төрағасының Блогы, ол өтініш берушіні «Ашық диалог egov.kz» интернет-сайтына қайта жолдайды және тек ақпарат беру туралы сұрау салуларды беру мен өңдеуге арналған; Блогқа өтініштердің басқа түрлері (өтініштер, шағымдар, пікірлер, ұсыныстар, хабарламалар қабылданбайды) модератормен қабылданбайды; 4) Интернет-сайттың «Байланыс деректері» беті, мұнда пошталық хат-хабарларға арналған мекенжай, байланыс телефоны, электрондық пошта мекенжайы, БАҚ-қа арналған байланыстар, call-орталықтың телефоны, әлеуметтік желілердегі аккаунттарға сілтемелер ұсынылған; 5) БЖЗҚ-ның әлеуметтік желілердегі байланыстары, олар чат-боттармен жабдықталған, олар жүгінген кезде зейнетақы қызметтерін тұтынушыларға ақпаратты егжей-тегжейлі көрсетпей, жалпы сипаттағы ақпаратты ұсына отырып, жауаптардың белгілі бір сценарийлерін ұсынады. Сонымен қатар, әлеуметтік желілерде БЖЗҚ мамандары кеңес береді. 2. БЖЗҚ интернет-сайтында барлық құрылымдық бөлімшелер басшыларының байланыс деректері бар ұйымдық құрылым ұсынылған. 3. БЖЗҚ-да БЖЗҚ-ға келіп түскен шағымдармен жұмыс істеу жөніндегі нұсқаулық әзірленді. Осы нұсқаулық шағымдарды қарау тәсілдерін және оларды қарау тәртібін айқындайды. 4. 22.07.25 консультанттар аудиторлық комитетке жетуі тиіс гипотетикалық бұзушылық бойынша кері байланыс пен 1418

		телефонын тестілеуден өткізді. 23.07.25 сағат 10:35-те бізге Қауіпсіздік департаментінен заң бұзушылықтар туралы нақтылау сұрақтарымен қайта қоңырау шалды. Бізге Директорлар кеңесінің Аудиторлық комитеті төрағасымен байланысу қажет екенін түсіндірдік. Түсініктемелер берілгеннен кейін, бұл хабарлама Корпоративтік хатшыдан кейін Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс басқармасына жіберілді. Кейін сағат 15:23-те Аудиторлық комитеттің төрағасы бізбен байланысқа шықты. Бұл жаттығу БЖЗҚ-ның жоғары басшылығы тарапынан нақты шағымдар мен өтініштердің тиімді қаралатынына үміттенуге мүмкіндік береді.
13.	II.6.13	ІАҚ әрбір аудиторлық тапсырманы орындау барысында жеке (аудиттелетін) процесс бойынша бақылаудың тиімділігіне бағалау жүргізеді.

№	II.7	Тәуекелдерді басқару
1.	II.7.1	БЖЗҚ Директорлар кеңесі Тәуекел дәрежесін анықтау тәртібін, тәуекелдерді жіктеуді, тәуекелдерді басқарудың негізгі қағидаттары мен тәсілдерін айқындайтын Тәуекелдерді басқару саясатын бекітті. Директорлар кеңесі сонымен қатар Негізгі және операциялық тәуекелдерді басқару қағидаларын бекітті.
2.	II.7.2	Директорлар кеңесі жыл сайынғы негізде ТБК жұмыс істеуі мен тиімділігін бағалау нәтижелерін қарайды және оны жақсарту бойынша ұсынымдар береді.
3.	II.7.3	БЖЗҚ-да алқалы консультативтік орган ретінде Басқармаға есеп беретін Тәуекел комитеті жұмыс істейді. Тәуекел комитетінің функциялары Тәуекел комитеті туралы ережеде анықталған («БЖЗҚ» АҚ Басқармасының 2023 жылғы «11» сәуірдегі № 25 хаттамасымен бекітілген)
4.	II.7.4	БЖЗҚ-да тәуекелдерді басқару мәселелеріне жауапты құрылымдық бөлімше құрылды. БЖЗҚ тәуекелдер тізілімінде тәуекелдердің иелері анықталған.
5.	II.7.5	БЖЗҚ Директорлар кеңесі тәуекел дәрежесінің жалпы деңгейін және жекелеген тәуекелдерге қатысты төзімділік деңгейлерін, сондай-ақ тәуекелдер байланыстырылған нысаналы мәндерді бекітті.
6.	II.7.6	БЖЗҚ-да тәуекелдер тіркелімі мен тәуекелдер картасы бекітілді. Тәуекелдер тіркелімінде алдын алу және кейінгі әсер ету іс-шаралары көрсетілген.
7.	II.7.7	Негізгі және операциялық тәуекелдерді басқару қағидаларында тәуекел оқиғаларын сәйкестендіру, тәуекел оқиғаларының салдарын бағалау рәсімдері айқындалған. Осы қағидалармен және тәуекелдердің түйінді индикаторларын әзірлеу жөніндегі әдістемемен ерте ескерту сигналдары ретінде пайдаланылатын тәуекелдердің түйінді индикаторларын қолдану тәртібі айқындалады.
8.	II.7.9	Құрылымдық бөлімшелердің басшылары өздеріне жүктелген функционалдық қызмет салаларындағы тәуекелдерді басқару мәселелері үшін функционалдық міндеттеріне сәйкес жауапты болады. Барлық департаменттің бөлімшелері қызметкерлерінің лауазымдық нұсқаулықтарында тәуекелдерді сәйкестендіру және тіркеу бойынша міндеттер де регламенттелген.

9.	II.7.10	БЖЗҚ тәуекелдерді басқару департаментінің директоры операциялық немесе қаржылық тәуекелдердің иесі емес.
10.	II.7.11	- Директорлар кеңесі тоқсан сайынғы негізде БЖЗҚ тәуекелдерді басқару жүйесі талаптарының сақталуы (пайдаланылуы), тәуекелдер картасы, негізгі тәуекелдердің Қордың стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге әсерін талдау, тәуекелдерге ден қою (тәуекелдерді барынша азайту) жөніндегі іс-шаралардың орындалуы және меншікті активтер бойынша тәуекел дәрежесі және тәуекелге төзімділік деңгейінің сақталуы мониторингінің нәтижелері туралы ақпаратты қарайды. - Талданатын кезеңде Директорлар кеңесі 2023 жылы БЖЗҚ-ның ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің тиімділігін бағалау бойынша жүргізілген жұмысы туралы ақпаратты, сондай-ақ ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің тиімділігін бағалау жөніндегі есептерді қарады.
11.	II.7.13	- БЖЗҚ-да «Тәуекел оқиғалар журналы» модулінде «Битрикс» КП платформасында бағдарламалық жасақтаманың жұмыс істеуі арқылы тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуі үшін қажетті ақпаратты жинау функцияларын автоматтандыру көзделген. - Зейнетақы активтері мен жинақтарын есепке алуды автоматтандыру ІС және АЖАЖ бағдарламалық жасақтамасы базасында қарастырылған, автоматтандыру тәртібі Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің 26.06.2023 жылғы №60 Ережесінің талаптарына сәйкес келеді. Автоматтандыру жүйелері сыртқы бақылау аудитінен, сондай-ақ мемлекеттік техникалық аудиттен өтеді. - БЖЗҚ тәуекелдерді басқару жүйесіне қойылатын талаптардың орындалуын бағалау жөніндегі есепті ҚНРДА-ға жыл сайын жібереді.
12.	II.7.14	БЖЗҚ-ның ҚНРДА-ға ұсынылатын есептілігіне сәйкес БЖЗҚ тәуекелдерін басқару жүйесіне ҚНРДА-ның №40 қағидаларына 4-қосымшаға сәйкес ақпарат алмасу жүйесін ұйымдастыруға қойылатын талаптар, сондай-ақ ҚНРДА-ның №40 қағидаларына 5-қосымшаға сәйкес тәуекелдерді басқару жүйесін қолдау үшін пайдаланылатын бағдарламалық-техникалық қамтамасыз етуге қойылатын талаптар кіреді. Бұл ретте ақпарат алмасу жүйесін ұйымдастыруға қойылатын талаптар, сондай-ақ тәуекелдерді басқару жүйесін қолдау үшін пайдаланылатын бағдарламалық-техникалық жасақтамаға қойылатын талаптар Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясатта айтылады (Саясаттың 8-тармағы, 56-тармағы).
13.	II.7.15	- БЖЗҚ-ның Тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің барабарлығы мен тиімділігін бағалау Директорлар кеңесі бекіткен ішкі аудиттің жылдық жоспарына сәйкес жүргізіледі. «Тәуекелдерді басқару» процесінің аудиті бойынша консультанттардың назарына ұсынылған 2025-02 аудиторлық есебіне сәйкес БЖЗҚ ІАҚ аудиторлық тапсырмада ІБҚ және ТБҚ барабарлығы мен тиімділігін бағалау бойынша мақсаттар қойды.
14.	II.7.16	БЖЗҚ-да ақпараттық қауіпсіздік саясаты бекітілді, ақпараттық қауіпсіздіктің қажетті деңгейін қамтамасыз етуге бағытталған шаралар қабылдануда.

№	II.8	Комплаенс бақылау
1.	II.8.2	БЖЗҚ-да «БЖЗҚ» АҚ-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүйесін ұйымдастыру қағидалары бекітілді (Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 13 қазандағы №12 шешімі), олар мыналарды белгілейді: 1) Қордағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл тәртібі мен рәсімдері; 2) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу жөніндегі басқарушылық және ұйымдастырушылық негіздер; 3) Қор қызметкерлерінің заңнама мен Қордың ішкі нормативтік құжаттарының талаптарын мүлтіксіз сақтау бойынша мінез-құлқын қалыптастыру; 4) құрылымдық бөлімшелермен, филиалдармен, Басқармамен, Директорлар кеңесімен өзара іс-қимыл жасау және ақпарат алмасу тәртібі; 5) есептілік тәртібі, сондай-ақ Қордағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың өзге де мәселелері.
2.	II.8.3	БЖЗҚ-да жоғары заңгерлік білімі бар және Директорлар кеңесіне есеп беретін Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс басқармасының бастығы тағайындалды.
3.	II.8.5	Директорлар кеңесі тоқсан сайын Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс басқармасының қызметі туралы есептерді қарайды.
4.	II.8.6	Жаңадан жұмысқа қабылданатын қызметкерлер сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптарды түсіну бойынша электрондық курстан өтіп, тестілеуден өтеді. Оқытудан өту есебі ІС ЕҚБ-ға тіркеледі.

№	II.9	Әдеп сақтау және корпоративтік қақтығыстарды басқару
1.	II.9.1	2023 жылдан бастап жаңадан қабылданған қызметкерлер БЖЗҚ-ның жаңадан қабылданған қызметкерлеріне арналған бейімдеу бағдарламасына сәйкес дөңгелек үстел өткізу түрінде КӨК бойынша оқудан өтеді.
2.	II.9.2	БЖЗҚ КӨК (41-1-тармақ) БЖЗҚ-ның басшы қызметкерлері мен қызметкерлері КӨК талаптарын бұзғаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына және БЖЗҚ-ның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес тәртіптік және өзге де жауаптылықта болады деп көзделген.
3.	II.9.3	1. Корпоративтік әдеп кодексінің ережелерін бұзу туралы хабарлау мақсатында БЖЗҚ-да сыбайлас жемқорлық және алаяқтық мәселелері бойынша жедел желі телефоны (8 800 080 11 77) құрылды, ол бойынша дауыстық хабарламалар қалдыруға болады. Сондай-ақ, БЖЗҚ-да салымшылар мен мүдделі тараптардан кері байланыс алуға арналған бірнеше басқа байланыс арналары қарастырылған: 1) 1418 телефон желісі (call-орталық); 2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға арналған интернет-сайттағы бет; 3) Басқарма Төрағасының блогы; 4) Интернет-сайттағы «Байланыс деректері» беті;

		5) БЖЗҚ әлеуметтік желілердегі байланыс деректері. 2. БЖЗҚ қызметкерлері үшін ішкі «Жедел желі» байланыс арналарын ұйымдастыру және пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес БЖЗҚ қызметкерлері «Жедел желінің» ішкі арналарын қарастырады: 1) телефон желісі (+77059241410); 2) электрондық пошта мекенжайы (GL_DUP@enpf.kz). 3. Сондай-ақ, ішкі интранет-сайтта омбудсменнің байланыс телефондары (ombudsman@enpf.kz; жұмыс телефоны: +7 (727) 331-66-99 (ішкі 5143); ұялы телефон: +7 701-717-63-63).
4.	II.9.4	БЖЗҚ-да Корпоративтік жанжалдарды реттеу саясаты («БЖЗҚ» АҚ Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 03 мамырдағы №9 шешімі) және Корпоративтік жанжалдарды реттеу қағидалары («БЖЗҚ» АҚ Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 03 мамырдағы №9 шешімі) бекітілді.
5.	II.9.5	БЖЗҚ-да Корпоративтік қақтығыстарды реттеу саясаты («БЖЗҚ» АҚ Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 03 мамырдағы №9 шешімі) және Корпоративтік қақтығыстарды реттеу қағидалары («БЖЗҚ» АҚ Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 03 мамырдағы №9 шешімі) бекітілді, онда корпоративтік қақтығыстарды реттеу мәселелерінде Директорлар кеңесінің және Директорлар кеңесі төрағасының рөлі көзделген. Сондай-ақ, Директорлар кеңесінің Төрағасы корпоративтік жанжалға тартылған жағдайда, мұндай істерді Директорлар кеңесінің Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеті қарайды.
6.	II.9.6	Корпоративтік әдеп қағидаттарын сақтау және әлеуметтік-еңбек дауларын онтайлы реттеу мақсатында БЖЗҚ-да Директорлар кеңесіне есеп беретін Омбудсмен тағайындалды.
7.	II.9.7	Омбудсмен туралы ережеге сәйкес (БЖЗҚ Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 13 қазандағы №12 шешімімен бекітілген) Омбудсмен Қордың жұмыс істеп жүрген қызметкерлері қатарынан Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен тағайындалады және әр екі жыл сайын қайта сайлануы тиіс.
8.	II.9.8	1. Омбудсмен туралы ережеге сәйкес Омбудсмен жылына кемінде бір рет белгіленген тәртіппен Директорлар кеңесіне жүргізілген жұмыстың нәтижелері туралы есепті алдын ала БЖЗҚ Басқармасында және Директорлар кеңесінің Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитетінде қарастыра отырып ұсынады. 2. Бағалауды жүргізу кезінде БЖЗҚ КӘК-та омбудсменнің оның қызметінің нәтижелерін бағалайтын Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет пен Директорлар кеңесіне жүргізілген жұмыстың нәтижелері туралы есепті тоқсанына кемінде бір рет ұсыну мерзімділігіне өзгерістер енгізілді.

Жақсартуға арналған аймақтар:

№	II.1	Жоспарлау және мониторинг
1.	II.1.2	1. Стратегиялық жоспарлау, стратегиялық жоспарлардың іске асырылуын мониторингілеу және бағалау қағидаларында стратегиялық жоспарлауды жүргізудің егжей-тегжейлі тәртібі, стратегиялық талдау жүргізу тәртібі, мүдделі тараптарды тарту

		шарттары мен ауқымы, стратегиялық сессияларды өткізу қамтылмаған. 2. Стратегиялық жоспарлау, мониторинг және стратегиялық жоспарларды іске асыруды бағалау қағидаларында корпоративтік стратегияны жүзеге асыру үшін Басқарманың жауапкершілігі айқындалмаған.
2.	II.1.3	Директорлар кеңесінің стратегиялық жоспарлау процесіндегі белсенді рөлі, соның ішінде жыл сайынғы стратегиялық сессияларды өткізуі және осы процесте мүдделі тараптардың кең ауқымымен (қоғам, сарапшылар қауымдастығы, серіктестер, мемлекеттік органдар және т.б.) өзара әрекеттесуі стратегиялық жоспарлаудың сапасын арттыруға септігін тигізуі мүмкін.
3.	II.1.7	1. БЖЗҚ Директорлар кеңесі өзінің отырыстарында БЖЗҚ қызметі туралы есептілікті жыл сайынғы негізде қарайды. Корпоративтік басқарудың озық тәжірибелері Директорлар кеңесі өз отырыстарында қызмет туралы есептерді, оның ішінде бюджеттің атқарылуы туралы есепті тоқсан сайын қарауын көздейді. 2. БЖЗҚ қызметінің нәтижелерін бағалау кезінде жыл сайынғы негізде БЖЗҚ-ны басқа ұйымдармен салыстыру (бенчмаркинг) жоқ. Салыстырмалы талдау жекелеген салалар, ұйымдар, бағыттар мен қызмет түрлері және т.б.

№	II.2	Тұрақты даму
1.	II.2.1	1. Тұрақты даму тұжырымдамасы 2015 жылы жаңартылған 2011 жылғы ескірген AA100SES стандартына сілтеме жасайды. 2. БЖЗҚ-ның тұрақты даму қағидаттары қазіргі таңда қаржы ұйымдарына маңызды халықаралық тәсілдерді, атап айтқанда Жауапты инвестициялау қағидаттарын (PRI), Жаһандық шарт қағидаттарын және тұрақты даму саласындағы озық тәжірибелерді (мысалы, IFRS S1 және т.б.) толығымен қамтымайды. Осы стандарттарды одан әрі енгізу тұрақты даму тәжірибесін жетекші деңгейге жақындатуға мүмкіндік береді. 3. БЖЗҚ құжаттарында тұрақты даму саласындағы қабылданған қағидаттарды ұстану бойынша міндеттемелер жоқ.
2.	II.2.2	1. Директорлар кеңесіне тұрақты дамуға қатысты функциялар жүктелмеген. Директорлар кеңесі тұрақты дамуға қатысты бағдарламалық құжаттарды немесе тұжырымдамаларды бекітпейді. 2. Ұсынылған құжаттарды талдау 2024 жылы Директорлар кеңесінің отырыстарының күн тәртібінде тұрақты даму мәселелері іс жүзінде жоқ екенін көрсетті.
3.	II.2.3	БЖЗҚ-да тұрақты дамуға байланысты бағыттарды дамыту бойынша кезең-кезеңмен жұмыс басталды. Осы орайда, мүдделі тараптардың кең ауқымын барынша тарта отырып, тұрақты даму саласындағы жекелеген бағдарламалар мен бастамаларды қалыптастыру және іске қосу БЖЗҚ-ға тұрақты даму аясын айтарлықтай кеңейтуге мүмкіндік берер еді.
4.	II.2.4	1. Мүдделі тараптардың кейбір санаттары бойынша ұсынылған БЖЗҚ Мүдделі тараптар картасы жеткілікті түрде егжей-тегжейлі сипатталмаған. Мысалы, Жеткізушілер, БАҚ, Мемлекеттік органдар,

		Қоғамдық ұйымдар сияқты мүдделі тараптар БЖЗҚ-ға әртүрлі әсер етуі мүмкін және БЖЗҚ-ға тәуелді әртүрлі ұйымдарды қамтиды. 2. Анықталған мүдделі тараптарға қатысты аяқтау мерзімдері мен нысандары көрсетілген іс-шаралар жоспарлары жоқ.
5.	II.2.5	Басқарма мүшелерінің жұмыс тиімділігін бағалау карталарында БЖЗҚ-да тұрақты даму жүйесінің жетілуін анықтайтын көрсеткіштер жоқ. Мұндай көрсеткіштердің мысалдары: ESG рейтингінің мәні, тұрақты даму жөніндегі іс-шаралар жоспарын іске асыру дәрежесі, нарық бойынша орташа жалақы деңгейі немесе жұмыскерлер үшін әлеуметтік пакеттің құны, инвестициялық портфельдегі көміртегі/су немесе табиғи із және басқа да бірқатар көрсеткіштер болуы мүмкін.
6.	II.2.6	Атқарушы орган мүшелерінің біріне тұрақты даму мәселелері бойынша жауапкершілік пен өкілеттіктерді бекіту БЖЗҚ-да тұрақты даму қағидаттарын неғұрлым тиімді ілгерілетуге ықпал етер еді.
7.	II.2.9	БЖЗҚ-да тұрақты дамудың жекелеген бағыттарын (әлеуметтік аспектілер, экономикалық аспектілер және экологиялық аспектілер) құрылымдайтын саясат жоқ.
8.	II.2.10	БЖЗҚ-ның инвестициялық декларациясында инвестициялық шешімдер бір жағынан түпкілікті бенефициар ретінде салымшылардың, екінші жағынан зейнетақы активтерінің сақталуына кепіл ретінде мемлекеттің мүдделерін ескеруі керектігі айтылған. Консультанттардың пікірінше, уәкілетті орган болып табылатын ҚРҰБ бекітетін БЖЗҚ-ның инвестициялық декларациясында мемлекет мүдделерінің аталуы уәкілетті орган мен БЖЗҚ-ның Жалғыз акционері функцияларының ықтимал қайшылығы ретінде қабылдануы мүмкін. Мұндай жағдай Директорлар кеңесі мен БЖЗҚ Басқармасының өкілеттіктерінен тыс, бұл ретте ол акционер мен уәкілетті органның функцияларын ажырату бөлігінде SOE үшін ЭЫДҰ-ның Үлгілік кодексі мен Қағидаларының ұсынымдарына қайшы келуі мүмкін.
9.	II.2.11	БЖЗҚ тәуелсіз рейтингтік ұйымның ESG рейтингіне ие емес.

№	II.3	Директорлар кеңесі
1.	II.3.3	Директорлар кеңесінің мүшелері конкурстық іріктеудің ашық рәсімдерін қолданбай, Жалғыз акционердің Басқармасының шешімімен тағайындалады.
2.	II.3.6	1. 2024 жылы Директорлар кеңесінің барлық отырысының 82%-ы сырттай нысанда өткізілді. 2. Сырттай отырыстардың көп болуы Директорлар кеңесінің тиімді жұмысын шектейтін фактор болып табылады, себебі БЖЗҚ үшін маңызды мәселелерді талқылауға мүмкіндік бермейді.
3.	II.3.8	Консультанттардың назарына ұсынылған Директорлар кеңесі мүшелерінің сабақтастығы жоспарында талап етілетін құзыреттер, сондай-ақ Директорлар кеңесі қараған әлеуетті кандидатуралар көрсетілмеген.
4.	II.3.10	1. Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының Жалғыз акционерінде және/немесе Директорлар кеңесінде Басқарма Төрағасының лауазымына кандидаттарды іздеу, оны бағалау және таңдаудың

		ресмилендірілген және мүдделі тараптар үшін қолжетімді тәртібі жоқ. 2. ЭЫДҰ-ның SOE арналған қағидаттарына сәйкес Директорлар кеңесі Директорлар кеңесінің жаңадан тағайындалған мүшелері мен Басқарма Төрағасы бойынша келісуші орган рөлін атқара алады. Бұл ретте Үлгілік кодекстің ережелеріне сәйкес (155-тармақ) Директорлар кеңесі атқарушы органның басшысы мен мүшелерін сайлайды, өкілеттік мерзімдерін, лауазымдық жалақы мөлшерін, олардың еңбегіне ақы төлеу шарттарын айқындайды.
5.	II.3.16	Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет талданып отырған кезеңде 6 мүшеден тұрды, олардың екеуі тәуелсіз директорлар болды. Корпоративтік басқарудың озық практикасы мен Үлгілік кодексте Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет мүшелерінің көпшілігі тәуелсіз директорлардан тұруы ұсынылады.
6.	II.3.19	Корпоративтік басқарудың озық тәжірибелерінде және Үлгілік кодексте аудит жөніндегі комитет мүшелерінің бухгалтерлік есеп пен аудит, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласында білімі мен практикалық тәжірибесі болуы тиіс екені көзделген.

№	II.4	Атқарушы орган
1.	II.4.4	БЖЗҚ Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің сабақтастығы қағидаларында айқындалған Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің рөлі кандидаттар тізімін қараумен және мақұлдаумен шектеледі. Іздеу параметрлерін және кандидаттарға қойылатын талаптарды айқындау, кандидаттармен кездесулер өткізу, кандидаттарды қабылдау кезіндегі іс-қимылдар тәртібі бойынша осы Комитеттің рөлі мен міндеттері жоқ.
2.	II.4.5	2024 жылы БЖЗҚ Басқармасы 97 отырыс өткізді, оның ішінде 56 отырысы (57%) сырттай нысанда (сырттай дауыс беру арқылы) өтті.
3.	II.4.7	Ұсынылған құжаттарды талдау Басқарма туралы ереженің әрбір мәселені қарау кезінде шешім қабылдауға (қабылдамауға) байланысты тәуекелдерге және олардың тұрақты дамуға әсеріне жеке талқылау арналады деген нормасының орындалуын растамады. БЖЗҚ құрылымдық бөлімшелерінен Басқармаға шығарылатын мәселелер бойынша материалдарға түсіндірме жазбалардың қаралуы ұсынылған шешімдер бойынша тәуекелдердің жоқ екендігі туралы қысқаша тұжырымдарды талдамалық негіздемесіз қамтиды. Тәуекел иесінің қабылданатын шешімдерде тәуекелдің жоқтығы туралы мәлімдемесі тәуекелдерді басқару саласындағы бірінші қорғау желісінің тиімділігін қамтамасыз ету үшін жеткіліксіз болып табылады.

№	II.5	Сыйақы және мотивация
1.	II.5.1	Тәуелсіз директорлардың сыйақысы тұрақты болып табылады және Директорлар кеңесі мүшесінің атқаратын міндеттерінің көлеміне байланысты өзгермелі бөлікті қамтымайды.
2.	II.5.2	1. Тәуелсіз директорлардың сыйақы деңгейі олардың жұмсаған уақытына және келісімшарт бойынша жауапкершілігіне байланысты емес, белгіленген сыйақы ай сайынғы негізде, отырыстардың 50%-дан астамына қатысқан кезде төленеді.

		2. Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің функцияларында Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақы құрылымын айқындау мәселелері көзделмеген.
3.	II.5.5	Жалпы сыйақы туралы ақпаратты жария ету Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерінің жылдық сыйақысы туралы жалпы ақпаратты қамтиды. ЭЫДҰ-ның Корпоративтік басқару қағидаттарының А бөлімінің 4-тармағы және V.A.4-бөлімі. ЭЫДҰ-ның SOE арналған қағидаттары Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерінің сыйақы құрылымы мен мөлшері туралы ақпаратты жеке негізде жария етуді ұсынады. Мұндай жария ету мүдделі тараптардың ұйымға деген сенімін арттыруға бағытталған.

№	II.6	Ішкі бақылау
1.	II.6.2	1. Талданатын кезеңдегі тәуекелдер мен ІАҚ бойынша барлық есептерді (ақпаратты) Директорлар кеңесі және Аудиторлық комитет сырттай нысанда қарады, бұл пікірталастар мен ашық талқылаулар жүргізу мүмкіндігін болдырмайды. 2. БЖЗҚ-ның ішкі құжаттарында тәуелсіз тараптың ішкі бақылау жүйесін бағалауды жүргізу кезеңділігі белгіленбеген.
2.	II.6.4	Саясаттың өзіне қосымша алаяқтық тәуекелдерін басқару саясатында баяндалған ережелерді іске асыруға бағытталған рәсімді немесе іс-шаралар бағдарламасын әзірлеу алаяқтық тәуекелдеріне қарсы іс-қимылдың тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.
3.	II.6.6	1. Консультанттардың пікірінше, БЖЗҚ процестерінің моделі бақылау рәсімдерін қолдану үшін жеткілікті дәрежеде егжей-тегжейлі сипатталмаған. 2. Бақылау рәсімдерін қолдануды/жүргізуді талап ететін елеулі процестердің тізбесі рәсімделмеген және бекітілмеген.
4.	II.6.7	Ақпараттық жүйеден жүктеп алынған және консультанттардың назарына ұсынылған тәуекелдер мен бақылаулар матрицасында процестер мен тәуекелдерді барынша егжей-тегжейлі жария ету, сондай-ақ тиісті бақылау рәсімдерінің жеке тәуекелге қатысы жоқ.
5.	II.6.8	1. Іс жүзінде қолданылатын, соның ішінде ішкі нормативтік құжаттарда ресімделген бақылау рәсімдері, тәуекелдер мен бақылау матрицасында жеткілікті деңгейде көрсетілмеген. Бұл оларды талдауға және басқаруға мүмкіндік бермейді. Бақылау рәсімдерін қолдану тәртібін егжей-тегжейлі реттейтін құжат жоқ. 2. Ішкі бақылау ұйымының саясатында ұсынылған бақылау рәсімдерінің түрлері ұсынылған тәуекелдер мен бақылау матрицасында көрсетілмеген. 3. Тәуекелдер мен бақылау матрицасында көрсетілген процестер кейбір жағдайларда Процестер моделінде берілген процестердің атауларына сәйкес келмейді.
6.	II.6.12	1. Серіктестерді, клиенттерді, жеткізушілерді, талдаушыларды және басқаларды қоса алғанда, сыртқы тараптар ықтимал бұзушылықтар мәселелері бойынша қажетті ақпаратты Басқарма Төрағасы мен Директорлар кеңесіне құпиялылықтың ең төменгі деңгейін сақтай отырып тікелей хабарлай алатын жеке бөлінген коммуникация арналарының болуы БЖЗҚ-ға әртүрлі ұйымдық деңгейлерде

		ықтимал бұзушылықтар туралы хабардарлықты арттыруға мүмкіндік берер еді. 2. БЖЗҚ интернет-сайтында жинақтаушы зейнетақы жүйесі мәселелері бойынша халықпен байланыс орнатуға арналған чат-боттар енгізілген. Алайда, жазбаша хат-хабар жіберуді қоспағанда, Басқарма Төрағасына немесе Директорлар кеңесіне тікелей хабарлама жолдау мүмкіндігі жоқ. 3. Жедел желі арқылы дауыстық хабарлама қалдыру кезінде өтініш беруші оны қызықтырмауы мүмкін зейнетақымен қамсыздандыру туралы көптеген ақпаратты тыңдап, осы мүмкіндікті күтуі керек. Жіберілген аудио хабарламаны бақылау мүмкіндігі жоқ. 4. БЖЗҚ-ға келіп түскен шағымдармен жұмыс істеу жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес шағымдар Құжаттамалық қамтамасыз ету департаментінде тіркелуі тиіс, содан кейін шағым оның сипатына қарай жіберілуі тиіс. Жазбаша хат-хабар жіберуді қоспағанда, шағымды тікелей Басқарма Төрағасына немесе Директорлар кеңесінің мүшелеріне жолдау мүмкіндігі қарастырылмаған.
7.	II.6.13	Тәуекелдер мен бақылау матрицасында бақылау рәсімдері жеткілікті деңгейде нақтыланбаған, сонымен қатар бақылау рәсімінің құрылымы да рәсімделмеген. Бұл жағдай бақылау рәсімдерінің құрылымын ресми бағалауға және олардың операциялық тиімділігін тестілеуге мүмкіндік бермейді.
8.	II.6.14	Аудиторлық тапсырмаларды жүргізу аясында ІАҚ орындайтын аудиттелетін процесс бойынша ішкі бақылау дәрежесін бағалау бүкіл жүйені бағалау болып табылмайды.

№	II.7	Тәуекелдерді басқару
1.	II.7.2	БЖЗҚ-ның ішкі құжаттарында тәуелсіз тараптың тәуекелдерді басқару жүйесін бағалау кезеңділігі айқындалмаған.
2.	II.7.4	Тәуекелдер тіркелімінде тәуекелдердің иелері ретінде көптеген жағдайларда тәуекелдердің әрбір факторы бойынша олардың тиесілігін егжей-тегжейлі көрсетпестен бірнеше құрылымдық бөлімшелер айқындалған. Бұл тәсіл жауапкершілік қағидатына қайшы келеді және әрбір егжей-тегжейлі тәуекел бойынша бір меншік иесін бөле отырып, тәуекелді одан әрі егжей-тегжейлі сипаттау немесе әрбір тәуекелдің артында тек бір меншік иесін қалдыру мақсатында тәуекел иелерінің тізімін қайта қарау қажеттілігін болжайды. Тәуекелдер иелерінің құрылымдық бөлімшелер тобын тағайындауы осы тәуекел бойынша жауапкершілікті арттыруға ықпал етпейді. Осы тәуекелді басқаруға байланысты іс-шараларға жауапты тұлға ретінде бірнеше құрылымдық бөлімшелерді тағайындау мүмкіндігі жоққа шығарылмайды.
3.	II.7.8	БЖЗҚ жоспарлары ықтимал тәуекелдерді іске асыру тұрғысынан түзетілмеген.
4.	II.7.10	Тәуекелдерді басқару жөніндегі бөлімше басшысы Басқарма Төрағасының орынбасарына есеп береді. Корпоративтік басқарудың озық тәжірибесіне сәйкес тәуекелдерді басқару бөлімшесінің басшысы бірінші басшыға есеп береді, бұл оның тәуелсіздігі мен объективтілігін қамтамасыз етеді. Үлгілік кодекстің ұсынымдарына сәйкес тәуекелдерді басқару функциясына жетекшілік ететін басшы тәуекелдің иесі болмауы тиіс.

5.	II.7.15	БЖЗҚ құжаттарында ІАҚ және ТБҚ барабарлығы мен тиімділігін бағалауды тұрақты жүргізу міндеттілігінің болмауы осындай бағалауды тұрақты жүргізбеу тәуекелін тудырады.
----	---------	--

№	II.8	Комплаенс бақылау
1.	II.8.1	Ұйымның комплаенс-бақылау саласындағы жалпы саясатының болуының міндеттілігі заңнамада көзделмеген, алайда мұндай саясат қолданылатын талаптарға сәйкессіздіктің барлық тәуекелдерін басқарудың тұтас жүйесін құру, комплаенс саласындағы мақсаттар мен міндеттерді, қағидаттар мен міндеттемелерді айқындау арқылы БЖЗҚ қызметінің тиімділігін арттыруға ықпал етуі мүмкін. Мұндай салаларға, оның ішінде санкциялық, реттеуші комплаенс, сондай-ақ басқа да қолданылатын талаптарға сәйкестік жатқызылуы мүмкін.
2.	II.8.3	БЖЗҚ-дағы комплаенс-бақылау функциялары әртүрлі құрылымдық бөлімшелер арасында бөлінген (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс басқармасы, Заң департаменті) және комплаенс-бақылаудың барлық салаларын қамтымайды.
3.	II.8.4	Комплаенс-тәуекелдердің жалпы тізілімін қалыптастыру және бекіту бойынша заңнамалық талаптардың болмауына қарамастан, мұндай тізілімді әзірлеу БЖЗҚ-ға қолданылатын талаптарға сәйкес келмеу тәуекелдерінің көп санын ескеруге және оларды басқарудың бірыңғай тәсілдерін әзірлеуге мүмкіндік берер еді.
4.	II.8.5	Жалпы комплаенс-бақылау БЖЗҚ үшін міндетті болмаса да, оны енгізу және Директорлар кеңесін жалпы комплаенс-тәуекелдер туралы хабардар ету оларды бақылауға және барынша азайтуға бағытталған уақытылы шешімдер қабылдау мүмкіндіктерін кеңейтуі мүмкін.

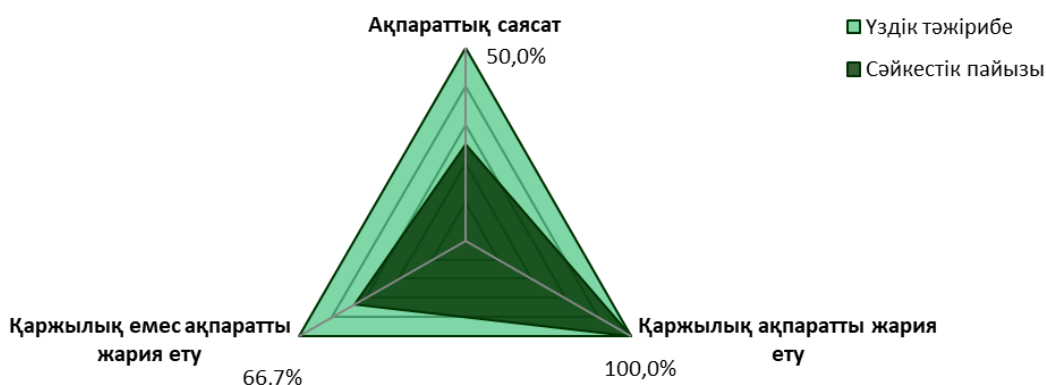
№	II.9	Әдеп сақтау және корпоративтік қақтығыстарды басқару
1.	II.9.2	Корпоративтік (іскерлік) әдеп кодексі ұйымға мақсатты бақылау ортасы мен корпоративтік мәдениетті құруға мүмкіндік береді. Корпоративтік (іскерлік) әдеп кодексінің ережелерін бұзғаны үшін қызметкерлерді қатаң жазалау және іскерлік этика қағидаттарын сақтауға жоғары назар аудару ұйымда жоғары стандарттардың белгісі болып табылады. Корпоративтік әдеп кодексін бұзуды бақылау және жазалау тетіктерін нақты ресімдеу корпоративтік мәдениет деңгейін арттыруға және операциялық тәуекелдер ықтималдығын азайтуға жанама әсер етуге мүмкіндік береді. Корпоративтік әдеп кодексін бұзғаны үшін жазалаудың тіркелген жағдайларының болмауы корпоративтік этика кодексін бұзу фактілерінің жоқтығын да, этикалық қағидаттарды бұзуға төзімділікті де көрсете алады.
2.	II.9.3	БЖЗҚ-дағы қолданыстағы байланыс арналары құпия хабарлама қалдыруға мүмкіндік бермейді. БЖЗҚ-ға келіп түскен шағымдармен жұмыс істеу жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес шағымдар Құжаттамалық қамтамасыз ету департаментінде тіркелуі тиіс, содан кейін шағым оның сипатына қарай жіберілуі тиіс. Жазбаша хат-хабарларды жіберуді қоспағанда шағымды тікелей Басқарма Төрағасына немесе Директорлар кеңесінің мүшелеріне жіберу мүмкіндігі қарастырылмаған.
3.	II.9.5	Корпоративтік жанжалдарды реттеу саясаты мен қағидаларына сәйкес «Директорлар кеңесі Директорлар кеңесінің мүшелеріне қатысты мәселелер бойынша корпоративтік жанжалды реттеуді жүзеге асырады,»

		сондай-ақ «егер жанжалдың мәні Басқарманың немесе Басқарма мүшелерінің әрекеттері/әрекетсіздігі немесе олар қабылдаған шешімдер болса, сондай-ақ Басқарманың барлық мүшелері арасында корпоративтік жанжал болған жағдайда Басқарма Төрағасының құзыретіне жататын жекелеген корпоративтік жанжалдарды қарайды». Осылайша, Директорлар кеңесінің және Директорлар кеңесінің Төрағасының өкілеттіктері көрсетілген мән-жайлармен шектеледі. Консультанттардың пікірінше, Директорлар кеңесі Басқарма мүшелеріне, сондай-ақ Директорлар кеңесіне есеп беретін құрылымдық бөлімшелердің қызметкерлеріне қатысты кез келген мүдделер қақтығысын қандай да бір шектеулерсіз қарауға құқылы.
4.	II.9.6	Талданатын кезеңде (2024 жыл) Омбудсмен call-орталықтың жұмыс істеуі және кері байланыс мәселелеріне жауап беретін БЖЗҚ-ның маңызды құрылымдық бөлімшелерінің бірі, Қашықтан кеңес беру департаментінің директоры қызметін қоса атқарған. Лауазымдарды қоса атқару мүдделер қақтығысын тудырады және аталған Департамент қызметкерлерінің шағымдарын қалыптастыруға және жолдауға кедергі келтіруі мүмкін.

III. Ақпарат және ашықтық

III компонент бойынша диаграмма. Ақпарат және ашықтық

5-сурет. III компонент бойынша корпоративтік басқару жүйесін бағалау. Ақпарат және ашықтық

5-кесте. III компонент бойынша корпоративтік басқару жүйесін бағалау. Ақпарат және ашықтық

Код/бөлім	Бағалау бөлімдерінің атауы	Сәйкестік пайызы
III	Ақпарат және ашықтық	72,5%
1	Ақпараттық саясат	50,0%
2	Қаржылық ақпаратты жария ету	100,0%
3	Қаржылық емес ақпаратты жария ету	66,7%

Қолданыстағы тәжірибенің күшті жақтары:

№	III.1	Ақпараттық саясат
1.	III.1.1	БЖЗҚ-да Ақпаратты жариялау қағидалары бекітілді (БЖЗҚ директорлар кеңесінің 2019 жылғы 17 шілдедегі №5 шешімімен бекітілген). Бұл қағидалар БЖЗҚ интернет-сайтында қолжетімді және ақпаратты жариялау қағидаттары мен тәсілдерін, әртүрлі мүдделі тараптарға ашылатын ақпарат тізбесін айқындайды.
2.	III.1.2	БЖЗҚ интернет-сایتта заңнамада және ішкі құжаттарда көзделген ақпаратты үнемі жариялап отырады. Ақпаратты жария ету кезінде БЖЗҚ мүдделі тараптарға ақпаратты теңдей жария ету тәсілін ұстанады. Атап айтқанда, мемлекеттік тілдегі және басқа да тілдердегі негізгі ақпарат бірдей мерзімде жарияланады.
3.	III.1.3	БЖЗҚ жыл сайын мүдделі тұлғалардың кең ауқымы үшін БЖЗҚ қызметінің негізгі нәтижелерін ашатын Жылдық есепті дайындайды.
4.	III.1.5	БЖЗҚ интернет-сайты жақсы құрылымдалған, навигация үшін ыңғайлы және мүдделі тұлғаларға БЖЗҚ қызметін түсіну үшін қажетті негізгі ақпаратты қамтиды.

№	III.2	Қаржылық ақпаратты жария ету
1.	III.2.1	БЖЗҚ ХҚЕС сәйкес өз активтері бойынша, Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес зейнетақы және нысаналы активтер бойынша аудиттелген жылдық қаржылық есептілікті дайындайды.
2.	III.2.2	БЖЗҚ-ның аудиттелген қаржылық есептілігі мүдделі тараптар үшін ҚР ҰБ Басқармасының 2012 жылғы 31 тамыздағы № 282 қаулысымен және Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2022 жылғы 28 қаңтардағы № 94 бұйрығымен бекітілген Қағидаларда көзделген мерзімдерде жарияланады және ашылады.
3.	III.2.3	БЖЗҚ-ның аудиттелген қаржылық есептілігі (зейнетақы схемасының активтері бойынша) қаржылық есептілік депозитарийінде (dfo.kz) жарияланады.
4.	III.2.4	БЖЗҚ-ның 2023 жылғы қаржылық есептілігі мен Зейнетақы схемасының активтері бойынша қаржылық есептілікке аудиторлық қорытынды сөзсіз оң болып табылады.
5.	III.2.5	1. БЖЗҚ-ның меншікті активтері бойынша аудиттелген қаржылық есептілігі мыналарды қамтиды: пайда мен залалдар туралы есеп, бухгалтерлік баланс, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп, меншікті капиталдың өзгеруі туралы есеп, қаржылық есептілікке түсіндірмелер, сондай-ақ ХҚЕС-ке сәйкес өзге де ақпарат. 2. Зейнетақы активтері бойынша БЖЗҚ-ның аудиттелген қаржылық есептілігі мыналарды қамтиды: пайда мен залалдар туралы есеп, таза зейнетақы активтері туралы есеп, ақша қозғалысы туралы есеп, таза зейнетақы активтеріндегі өзгерістер туралы есеп, қаржылық есептілікке ескертулер.
6.	III.2.6	БЖЗҚ-ның интернет-сайттарында және қаржылық есептілік депозитарийінде жарияланатын БЖЗҚ-ның аудиттелген қаржылық есептілігі ХҚЕС (IAS 24) талаптарына сәйкес өзара байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпаратты қамтиды.

№	III.3	Қаржылық емес ақпаратты жария ету
1.	III.3.1	Жылдық есепте және интернет-сайтта БЖЗҚ өз қызметі туралы егжей-тегжейлі ақпаратты, оның ішінде операциялық нәтижелер туралы ақпаратты жария етеді.
2.	III.3.2	Жылдық есепте және интернет-сайтта БЖЗҚ акцияларды иелену құрылымы туралы ақпаратты жария етеді.
3.	III.3.3	Жылдық есепте және интернет-сайтта БЖЗҚ Басқарма мүшелері туралы егжей-тегжейлі ақпаратты жария етеді.
4.	III.3.4	Жылдық есепте және интернет-сайтта БЖЗҚ Директорлар кеңесінің мүшелері туралы егжей-тегжейлі ақпаратты жария етеді.
5.	III.3.6	БЖЗҚ Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақылары туралы жалпы ақпаратты жария етеді.
6.	III.3.7	БЖЗҚ корпоративтік басқару тәжірибесі туралы ақпаратты көпшілікке қолжетімділікте (интернет-сайтта және Жылдық есепте) жария етеді.
7.	III.3.8	БЖЗҚ интернет-сайтында сыртқы аудитор туралы қысқаша ақпарат берілген.
8.	III.3.9	БЖЗҚ-ның жылдық есебінде тұрақты дамудың негізгі құрамдас бөліктерінің мақсаттары мен негізгі нәтижелері туралы ақпарат бар.

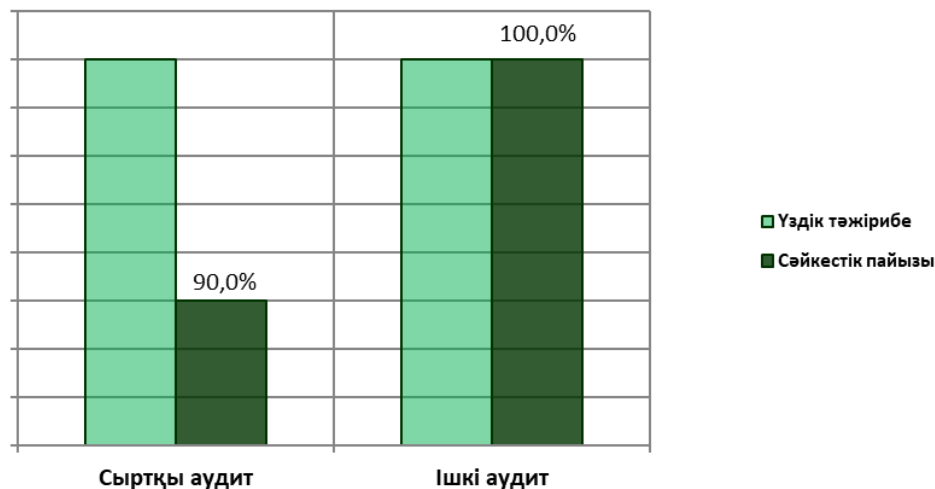
Жақсартуға арналған аймақтар:

№	III.1	Ақпараттық саясат
1.	III.1.1	1. Ақпаратты жария ету ережелері ақпаратты жинаудың құрылымдалған процесін және ақпаратты жария ету сапасын қамтамасыз ету үшін қажетті регламенттерді қамтымайды. 2. 2024 жылғы хаттамалар Директорлар кеңесінің отырыстарында ақпараттық ашықтық және ақпаратты жария ету процестерінің тиімділігі мәселелері қаралатынын растамады.
2.	III.1.3	БЖЗҚ-ның жылдық есебі корпоративтік басқару және тұрақты даму саласындағы озық практикалар мен стандарттарға (GRI, SASB және т.б.) сәйкес мүдделі тұлғалар күте алатын барлық қажетті ақпаратты қамтымайды.
3.	III.1.4	БЖЗҚ-ның жылдық есебі немесе оның жекелеген көрсеткіштері (жылдық қаржылық есептіліктен басқа) верификацияланбаған.
4.	III.1.5	1. БЖЗҚ интернет-сайтында мүдделі тараптардың кейбір санаттары үшін елеулі маңызы бар ақпарат блоктары жоқ: – Директорлар кеңесі мүшелеріне сыйақы беру саясаты; – БЖЗҚ Басқарма мүшелеріне сыйақы беру саясаты; – Басқарма мүшелерінің бір жылдағы сыйақысы туралы есеп*; – Директорлар кеңесі мүшелерінің бір жылдағы сыйақысы туралы есеп*; – БЖЗҚ-ның қаржы-шаруашылық қызметін талдау және бағалау; – Жалғыз акционердің шешімдері; – БЖЗҚ директорлар кеңесінің шешімдері; – – ХҚЕС (IAS 24) талаптарына сәйкес байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат; – мәміле тараптары туралы мәліметтерді қоса алғанда, ірі мәмілелер туралы ақпарат. 2. БЖЗҚ сыртқы аудиторы туралы қысқаша ақпарат БЖЗҚ интернет-сайтының беттерінің 4-деңгейінде орналастырылған, мүдделі тараптар үшін маңызды кейбір елеулі ақпаратты қамтымайды (мысалы, аудиторлық ұйымды қалай таңдағаны, сыйақы сомасы туралы). 3. БЖЗҚ-ның қаржылық есептілігі «Статистика және талдау» бөлімінде орналастырылған және «Қаржылық есептілік» кілт сөздері бойынша тиімді іздеуге келмейді, бұл мүдделі тараптардың интернет-сайттағы қаржылық есептілікке қол жеткізуін қиындатады. * - көрсетілген позициялар қаржылық есептілік құрамында толық немесе ішінара ашылады

№	ІІІ.3	Қаржылық емес ақпаратты жария ету
1.	ІІІ.3.5	БЖЗҚ жеке негізде сыйақының құрылымын және мөлшерін жария етпейді.
2.	ІІІ.3.6	БЖЗҚ Директорлар кеңесінің мүшелерінің сыйақысының мөлшері мен құрылымы туралы ақпаратты жеке негізде жария етпейді.
3.	ІІІ.3.8	Интернет-сайтта және БЖЗҚ-ның Жылдық есебінде сыртқы аудитор, оны таңдау тәртібі, сыйақы мөлшері, оған көрсетілетін консультациялық қызметтер, мүдделер қақтығысын барынша азайту тәсілдері және басқа да ақпарат туралы егжей-тегжейлі ақпарат жоқ.
4.	ІІІ.3.9	Тұрақты даму саласындағы ақпарат корпоративтік басқару және орнықты даму саласындағы озық практикалардың ұсынымдарына (мысалы, GRI) сәйкес бірқатар маңызды жария етулерді қамтымайды.

IV. Аудиторлық процесс

6-сурет. IV компонент бойынша корпоративтік басқару жүйесін бағалау. Аудиторлық процесс

6-кесте. IV компонент бойынша корпоративтік басқару жүйесін бағалау. Аудиторлық процесс

Код/бөлім	Бағалау бөлімдерінің атауы	Сәйкестік пайызы
IV	Аудиторлық процесс	96,9%
1	Сыртқы аудит	90,0%
2	Ішкі аудит	100,0%

Қолданыстағы тәжірибенің күшті жақтары:

№	IV.1	Сыртқы аудит
1.	IV.1.1	БЖЗҚ-ның сыртқы аудиторы Deloitte - тәуелсіз, тәжірибелі, жақсы беделге ие аудиторлық фирма.
2.	IV.1.2	Аудиторлық ұйым БЖЗҚ-ға консультациялық қызметтерді көрсетпейді, аудиторлық топтың бұрынғы мүшелерін олар аудиторлық ұйымнан шығарылғаннан кейін бір жылдан ерте жұмысқа қабылдау жағдайлары жоқ.
3.	IV.1.3	Сыртқы аудиторды іріктеу конкурс негізінде жүзеге асырылады. Аудиторлық комитет аудиторлық ұйымға қойылатын біліктілік талаптарын қалыптастыру процесіне қатысады.
4.	IV.1.4	БЖЗҚ-да Аудиторлық ұйымдардың қызметтерін тарту және аудит жүргізу қағидалары (БЖЗҚ Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 09 тамыздағы №9 хаттамасы) бекітілді, онда аудиторлық ұйымның қаржылық есептіліктің аудитімен және өзге де ақпаратпен байланысты емес консультациялық қызметтер көрсетуі, аудиторлық ұйымдарды ротациялау мәселелері және қаржылық есептілікке сыртқы аудит жүргізудің өзге де мәселелері көзделген.

5.	IV.1.5	БЖЗҚ Директорлар кеңесінің Аудиторлық комитеті аудиторлық процесс шеңберінде сыртқы аудитормен тұрақты түрде кездесіп отырады, Аудиторлық комитет төрағасы мен сыртқы аудитор арасында тиімді диалог орнатылған.
----	--------	--

№	IV.2	Ішкі аудит
1.	IV.2.1	БЖЗҚ-да Ішкі аудитті ұйымдастыру қағидалары (Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 13 қазандағы №12 шешімі) және Ішкі аудит қызметі туралы ереже (Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 30 наурыздағы №4 шешімі) бекітілді, мұнда ішкі аудиттің мақсаттары айқындалған. ІАҚ туралы ереже БЖЗҚ интернет-сайтында қолжетімді.
2.	IV.2.2	Ішкі аудит қызметі Директорлар кеңесіне тікелей есеп береді. ІАҚ басшысы қажет болған жағдайда Басқарма мүшелерінің қатысуынсыз Директорлар кеңесінің және Директорлар кеңесінің аудиторлық комитетінің отырыстарына үнемі қатысады.
3.	IV.2.3	Директорлар кеңесі жыл сайын ІАҚ және оның басшысы қызметінің бекітілген негізгі көрсеткіштері бойынша жұмысының тиімділігін бағалайды. Қызметтің негізгі көрсеткіштері ІАҚ қызметкерлері үшін әзірленген және ІАҚ басшысы өз қызметкерлерін оларға сәйкестігі тұрғысынан үнемі бағалап отырады. ІАҚ басшысы мен қызметкерлерін марапаттау ІАҚ және оның қызметкерлеріне қатысты белгіленген қызметтің негізгі көрсеткіштері негізінде жүргізілген ІАҚ және оның жекелеген қызметкерлерінің жұмысын бағалау нәтижелеріне байланысты болады.
4.	IV.2.4	Ішкі аудит қызметі қажетті дағдыларға ие тәжірибелі аудиторлардан тұрады. ІАҚ туралы ережеде ІАҚ басшысының негізгі құзыреттері (дағдылары) бекітілген. Лауазымдық нұсқаулықтарда ІАҚ қызметкерлеріне қойылатын біліктілік талаптары көзделген.
5.	IV.2.5	БЖЗҚ-да ІАҚ қызметкерлерінің тренингтері мен негізгі дағдыларын дамытуды қамтитын жеке даму жоспарлары әзірленуде.
6.	IV.2.6	Ішкі аудит қызметі БЖЗҚ тәуекелдерін алдын ала бағалау негізінде 2-3 жылға арналған ішкі аудиттің стратегиялық жоспарын, сондай-ақ Ішкі аудиттің жылдық жоспарын әзірледі. Ішкі аудит жоспарлары Басқармамен тығыз өзара іс-қимыл жасай отырып әзірленеді және Аудиторлық комитеттің ұсынысы бойынша Директорлар кеңесі бекітеді.
7.	IV.2.7	Әрбір аудиторлық тексеру үшін аудиторлық тапсырма жасалады, онда аудиттің мақсаттары, ауқымы және оның мерзімдері сипатталады, сондай-ақ аудиторлық рәсімдердің тізбесін егжей-тегжейлі сипаттайтын аудиторлық тексеру бағдарламасы жасалады.
8.	IV.2.8	Аудиторлық тексеру алдында ІАҚ тексерілетін бөлімшеге тексеру туралы алдын ала хабарлама жібереді, тексеру кезінде бөлімшенің ағымдағы қызметіне әсерін барынша азайту үшін шаралар қабылдайды. Тексеру нәтижелері мен ұсыныстар тексерілетін бөлімшемен талқыланады. Аудит нәтижелері бойынша есеп қабылдау үшін ыңғайлы және анық болып табылады, маңыздылығы бойынша жіктелген ұсыныстарды, кемшіліктерді жою жөніндегі іс-шаралар жоспарын қамтиды.
9.	IV.2.9	1. БЖЗҚ ІАҚ бекітілген БЖЗҚ ІАҚ сапасына кепілдік беру және жақсарту бағдарламасына және БЖЗҚ ішкі аудитінің сапасын және

		БЖЗҚ ІАҚ қызметінің тиімділігін бағалауды жүргізу әдістемесіне сәйкес мерзімді өзін-өзі бағалауды жүргізеді, мұнда ІАҚ әрбір жүргізілген аудиторлық тексеруден кейін сапаны бағалауды жүргізеді және Әдістеменің №1, 1.1. қосымшаларына сәйкес жұмыстың сапасы туралы негізгі мүдделі тараптардың пікірлерін алады. 2. 2024 жылға арналған БЖЗҚ-дағы ішкі аудит сапасын ішкі бағалау туралы есепті Аудит комитеті (2025 жылғы 14 наурыздағы № 4) және Директорлар кеңесі (2025 жылғы 1 сәуірдегі № 4) қарады.
10.	IV.2.10	1. БЖЗҚ салымшыларының дерекқорынан жүктеулерді жүзеге асыру және зейнетақы есебіне байланысты жаппай тексерулер мақсаттары үшін аудиторлық тексерулер жүргізу үшін ІАҚ тұрақты негізде лицензияланған мамандандырылған SQL және QlikView және QlikSense бағдарламалық жасақтамаларын пайдаланады. ІАҚ құрылымында ақпараттық аудит бөлімі бар. 2. БЖЗҚ ІАҚ аудиторлық рәсімдерді автоматтандыру бойынша іс-шаралар іске асырылды. Инфрақұрылымды дамыту және қолдау департаментіне БЖЗҚ (Qlik Sense) ақпараттық жүйесінің базасында берілген өтінімдер (скрипттер, шығыс нысандары) негізінде тексерулер бойынша тәуекелге бағдарланған есептердің шығыс нысандары автоматтандырылды.
11.	IV.2.11	2021 жылы «КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС ІАҚ қызметіне сыртқы бағалау жүргізді (нәтижелер Аудиторлық комитеттің 13.10.2021 ж. № 12 шешімі және Директорлар кеңесінің 29.10.2021 ж. № 10 шешімі бойынша қаралды). Кезекті сыртқы бағалау 2026 жылға жоспарланған.

Жақсартуға арналған аймақтар:

№	IV.1	Сыртқы аудит
1.	IV.1.2	БЖЗҚ-ға бірнеше жыл бойы аудиторлық қызмет көрсететін бір аудиторлық ұйыммен шарт жасасу тәжірибесі (тендерлік рәсімдерді өткізу нәтижелері бойынша) тыйым салынбайды, алайда аудиторлық тәуекелді басқаруға мұқият қарауды көздейді. Негізгі қадам аудит үшін жауапты серіктестердің ротациясын растауы керек.
2.	IV.1.5	Аудиторлық комитеттің ұсынылған хаттамаларынан Комитет немесе Директорлар кеңесі сыртқы аудиторлардың жұмысының сапасы мен тәуелсіздігін бақылауды қамтамасыз ететін сыртқы аудитормен бастапқы және/немесе аралық жұмыс кездесулерін өткізгені туралы дәлелдер табылмады.

4. Жалғыз акционердің тежеуші ықпалы

Жалғыз акционердің корпоративтік басқару тәжірибесіне теріс (тежеуші) әсері компоненттерді бөлудегі келесі ықпал ету факторларынан көрінеді.

Компонент	Әсер ету факторы	Балл	р.т.*
I.1.2 Корпоративтік басқару құрылымы	1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес келетініне қарамастан, тәуелсіз директорларды іріктеу мен бағалаудың, БЖЗҚ Басқармасының Төрағасы мен мүшелерін тағайындаудың қолданыстағы тәжірибесі корпоративтік басқарудың озық үлгілеріне және Үлгілік кодекске жақын келуі мүмкін. Ол үшін осы мәселелерде Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің және жалпы Директорлар кеңесінің өкілеттіктерін кеңейту қажет. 2. Жалғыз акционер функцияларын орындайтын ҚРҰБ-ның инвестициялық декларацияны бекіту және зейнетақы активтерін басқару жөніндегі өкілеттіктері БЖЗҚ салымшыларының инвестициялық кірістілігіне әсер ету арқылы БЖЗҚ-ның операциялық нәтижелеріне жанама әсер етуі мүмкін. ҚР Әлеуметтік кодексінде бекітілген ҚРҰБ функциялары мен корпоративтік басқарудың озық тәжірибелеріне сәйкес Жалғыз акционердің функциялары қиылысуы мүмкін, бұл ЭЫДҰ-ның мемлекеттік қатысуы бар кәсіпорындар үшін корпоративтік басқару жөніндегі басшылық қағидаттарында (бұдан әрі – ЭЫДҰ-ның SOE арналған қағидаттары) қолдау таппайды.	0,5	0.29
I.4.2 Өкілеттіктерді бөлу және жанжал	Консультанттардың пікірінше, ҚРҰБ-ның мемлекеттік орган және жалғыз акционер ретіндегі функцияларын бөлу одан әрі күшейтілуі мүмкін. Бұл ЭЫДҰ қағидаттарына толығырақ сәйкес келуге алып келуі тиіс. Мұндай функциялардың жеткіліксіз бөлінуі ҚРҰБ-ның БЖЗҚ-ның операциялық қызметіне әсер етуіне әкеліп соғуы мүмкін. Бұл салымшылардың инвестициялық табыстылығына ықпал ету, макроэкономикалық көрсеткіштерге әсер ету, БЖЗҚ есептілігін реттеу және басқа да мәселелер арқылы көрініс табуы ықтимал.	0,5	0.29
I.4.3 Өкілеттіктердің аражігін ажырату және	Тәуелсіз директорларды тағайындауды Жалғыз акционер жүзеге асырады. Тәуелсіз директорлардың сыйақы құрылымы мен деңгейін анықтау саясатта немесе процедурада рәсімделмеген, оны Жалғыз акционер өзінің жеке	0,5	0.29

Компонент	Әсер ету факторы	Балл	р.т.*
мүдделер қақтығысы	шешімі бойынша анықтайды. Бұл жағдайлар БЖЗҚ Директорлар кеңесінің операциялық дербестігін шектейді.		
I.4.6 Өкілеттіктердің аражігін ажырату және мүдделер қақтығысы	Талданған кезеңде Директорлар кеңесінің үш мүшесі (Директорлар кеңесінің төрағасы мен мүшелері) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінде және Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінде жауапты қызметтер атқарған. Бұл жағдайда ең маңызды мәселе – Директорлар кеңесінің Төрағасының ҚРҰБ-дағы жауапты қызметтегі жүктемесі. Бұл БЖЗҚ Директорлар кеңесінің жұмысына белсенді қатысу, оны қолдау және дамыту мүмкіндіктерін айтарлықтай шектеуі ықтимал. БЖЗҚ-ның стратегиялық функцияларын ескере отырып, Директорлар кеңесінің төрағасы рөліне ҚРҰБ-ның жоғары лауазымды тұлғасын тағайындау (кейбір халықаралық тәжірибелер ұсынғандай тәуелсіз директордың орнына) негізделуі мүмкін. Бұл жағдайда Директорлар кеңесінің жұмысын жақсарту жолындағы оң шешім тәуелсіз директорлар арасынан өкілеттіктері кеңейтілген және қосымша ақы төленетін Аға тәуелсіз директорды таңдау болуы мүмкін. Корпоративтік басқарудың озық тәжірибелеріне сәйкес, Аға тәуелсіз директор Директорлар кеңесін шоғырландыру және дамыту бойынша көптеген функцияларды өз мойнына алып, БЖЗҚ директорлар Кеңесі Төрағасының тірегі болып, қолдау көрсетеді.	0,5	0.29
II.2.10 Тұрақты даму	БЖЗҚ-ның инвестициялық декларациясында инвестициялық шешімдер бір жағынан соңғы бенефициар ретіндегі салымшылардың мүдделерін, ал екінші жағынан зейнетақы активтерінің сақталуының кепілі ретінде мемлекет мүдделерін ескеруі тиіс екені мәлімделген. Консультанттардың пікірінше, уәкілетті орган болып табылатын ҚРҰБ бекітетін БЖЗҚ-ның инвестициялық декларациясында мемлекет мүдделерінің аталуы уәкілетті орган мен БЖЗҚ-ның Жалғыз акционері функцияларының ықтимал қайшылығы ретінде қабылдануы мүмкін. Мұндай жағдай Директорлар кеңесі мен БЖЗҚ Басқармасының өкілеттіктерінен тыс, бұл ретте ол акционер мен уәкілетті органның функцияларын ажырату бөлігінде SOE үшін ЭЫДҰ-ның Үлгілік	0,5	0.29

Компонент	Әсер ету факторы	Балл	р.т.*
	кодексі мен Қағидаларының ұсынымдарына қайшы келуі мүмкін.		
П.3.3 Директорлар кеңесі	Директорлар кеңесінің мүшелері конкурстық іріктеудің ашық рәсімдерін қолданбай, Жалғыз акционердің Басқармасының шешімімен тағайындалады.	0,5	0.29
П.4.4 Атқарушы орган	Тәуелсіз директорлардың (тиісті Комитеттің) Директорлар кеңесінің кадрлық мәселелеріндегі рөлі іс жүзінде шектеулі және Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің сабақтастығының нақты жоспарларын анықтау мәселелерін қамтымайды.	0,5	0.29
Барлығы		4	2,34

* - рейтингтік тармақ

5. Ұсыныстар

Анықталған сәйкессіздіктерді жою және корпоративтік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру бойынша ұсыныстар.

I. Құрылымы мен қағидаттары

№	I.1	Корпоративтік басқару құрылымы
1.	I.1.2	1. Жалғыз акционерге қаралатын кандидаттар және қабылданған шешім туралы Директорлар кеңесін міндетті түрде хабардар ете отырып, БЖЗҚ тәуелсіз директорларын конкурстық және ашық іріктеу және тағайындау рәсімін әзірлеу және бекіту ұсынылсын. 2. Директорлар кеңесіне (Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет) Басқарма Төрағасы мен мүшелері лауазымдарына үміткерлерді конкурстық іріктеу немесе Басқарма Төрағасы мен мүшелерін тағайындауды келісу мәселелерін бекіту. 3. Директорлар кеңесіне (Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет) БЖЗҚ тәуелсіз директорларының құрылымы мен сыйақы критерийлерін айқындау мәселелерін бекіту.

№	I.3	Қаржылай мүдделі тараптардың құқықтары
1.	I.3.1	Қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуы шеңберінде үлестес тұлғаларды есепке алуды, бақылауды және олардың тізімін жария етуді жүргізу мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.
2.	I.3.2	ХҚЕС-ке (IAS 24) сәйкес байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпаратты жария ету кезінде осындай операциялардың нарықтық шарттарын растайтын қосымша жария ету немесе түсіндірмелер мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.
3.	I.3.4	1. «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінің, оның ведомстволарының, оның құрылымына кіретін ұйымдардың және дауыс беретін акцияларының (жарғылық капиталға қатысу үлестерінің) елу және одан да көп пайызы Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне тиесілі немесе оның сенімгерлік басқаруындағы заңды тұлғалардың, қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу қағидаларына» БЖЗҚ-ға бағалаушы ұйымдарды тарту тәртібі мен шарттарын заңнамалық бекіту, сондай-ақ бағалаушы ұйымдарды ротациялау талаптарын енгізу бөлігінде толықтырулар және (немесе) өзгерістер енгізу туралы ұсыныстарды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне жолдауға бастамашылық жасау ұсынылады. 2. БЖЗҚ-ның ішкі корпоративтік құжаттарында бағалаушы ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын айқындауға, бағалаушы ұйыммен өзара іс-қимыл тәртібіне, жүргізілген бағалау нәтижелерін қабылдауға, кәсіби тәуелсіздікті қамтамасыз етуге тәсілдерді бекіту ұсынылады.

		3. Жылдық есепте есепті және алдыңғы кезеңдерде қаржы құралдарын бағалау үшін БЖЗҚ тартатын бағалау ұйымы туралы ақпаратты, бағалау ұйымын тарту тарихы мен тәртібін, сыйақы беру шарттарын және басқа да елеулі шарттарды жария ету мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.
4.	I.3.6	«Қызыл жалаушалар», шығыс сұхбаттары, мүдделер қақтығысын талдау, «үлкен деректерді» талдау және т. б. сияқты алаяқтық тәуекелдерін талдау мен анықтаудың арнайы рәсімдерін регламенттеу және практикада қолдану мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.

№	I.4	Өкілеттіктердің аражігін ажырату және мүдделер қақтығысы
1.	I.4.2	Директорлар кеңесінің Төрағасы мен мүшелері үшін «ЭЫДҰ-ның корпоративтік басқару қағидаттары» тақырыбында оқыту семинарын ұйымдастыру ұсынылады.
2.	I.4.6	Директорлар кеңесінде қосымша функционалдық рөл - аға тәуелсіз директорды құру және оны Директорлар кеңесі туралы ережеде қарастыру ұсынылады. Тәуелсіз директорлар арасынан өкілеттіктері кеңейтілген және қосымша ақы төленетін аға тәуелсіз директорды таңдау ұсынылады.
3.	I.4.9	БЖЗҚ ақпаратын жария ету қағидаларының орындалуын бақылауды қамтамасыз ету, оның ішінде интернет-сайтта және БЖЗҚ-ның жылдық есебінде Басқарма мүшелері туралы ақпаратты олардың қызметін қоса атқару бөлігінде жария ету.

II. Процестер мен әрекеттер

№	II.1	Жоспарлау және мониторинг
1.	II.1.2	Стратегиялық жоспарлау, мониторинг және стратегиялық жоспарлардың іске асырылуын бағалау қағидаларының мына бөлігін пысықтау ұсынылады: 1) оларға стратегиялық жоспарлауды жүргізудің нақты және егжей-тегжейлі тәртібін, стратегиялық талдау жүргізу тәртібін, мүдделі тараптарды тарту шарттары мен қамтуын, стратегиялық сессияларды өткізуді қосу; 2) Басқарманы Корпоративтік стратегияны іске асыру үшін жауапты тарап ретінде және Корпоративтік стратегияның өзін де, оны орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарын да іске асыру мониторингін жүзеге асыратын тарап ретінде белгілеу; 3) Стратегиялық сессияларды өткізудегі Директорлар кеңесінің рөлін анықтау.
2.	II.1.7	Директорлар кеңесіне арналған жоспарларды орындау жөніндегі есептерге жекелеген негізгі көрсеткіштерді нарықтың немесе саланың басқа ұйымдарымен салыстыруды (бенчмаркинг) қосу. Салыстырмалы талдау жекелеген салалар, ұйымдар, бағыттар мен қызмет түрлері және т.б.

№	II.2	Тұрақты даму
1.	II.2.1	Корпоративтік басқару жүйесінің осы диагностикасының және БЖЗҚ тәуелсіз ESG бағалауының нәтижелерін ескере отырып, Тұрақты даму тұжырымдамасын өзектендіру ұсынылады.
2.	II.2.2	1. Тұрақты даму қағидаттары мен саясатын айқындайтын ішкі нормативтік құжаттарды бекітуді Директорлар кеңесіне бекіту ұсынылады. 2. Тұрақты даму саласындағы бағдарламалық құжатты (Стратегия немесе Даму жоспары) онда айқын бағдарламалар мен бастамаларды, өлшенетін және түсінікті нәтижелер мен аяқтау нысандарын айқындай отырып әзірлеу ұсынылады.
3.	II.2.4	1. БЖЗҚ Мүдделі тараптар картасын оған нақты мүдделі тараптарды (заңды немесе жеке тұлғалар), олардың нақты күтулері мен талаптарын, сондай-ақ күтулер мен нәтижелердің сәйкес келмеу тәуекелдерін енгізе отырып, пысықтау ұсынылады. 2. Мақсаттарды, тәуекелдерді, іс-шараларды, жауапты тұлғаларды және аяқтау нысандарын анықтай отырып, мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспарын әзірлеу.
4.	II.2.5	Тұрақты даму саласындағы ҚНҚ әзірлеу және оларды Басқарма Төрағасы мен мүшелеріне бекіту ұсынылады.
5.	II.2.6	Тұрақты даму саласындағы жауапкершілікті Басқарма Төрағасына немесе жекелеген мүшесіне жүктеу ұсынылады.
6.	II.2.8	1. Тұрақты даму қағидаттары мен саясатын айқындайтын ішкі нормативтік құжаттарды бекітуді Директорлар кеңесіне бекіту ұсынылады. 2. Директорлар кеңесіне тұрақты даму мәселелерін тұрақты түрде жүзбе-жүз отырыстарда қарау ұсынылады.
7.	II.2.9	Жекелеген бағыттарды (мысалы, экологиялық саясат, инвестициялық саясат және т.б.) құрылымдайтын тұрақты даму саласындағы саясатты әзірлеу ұсынылады. Бұл құжаттарда Директорлар кеңесіне берілген бағыт бойынша Жалғыз акционердің тұрақты даму тәсілдерін бекіту ұсынылады.
8.	II.2.11	Рейтингтік ұйымнан тәуелсіз рейтинг алу мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.

№	II.3	Директорлар кеңесі
1.	II.3.6	Жылына отырыстардың ең аз санын көздеу немесе Директорлар кеңесінің және Комитеттердің бетпе-бет отырыс өткізуді талап ететін отырыстарының тақырыбын толықтыру ұсынылады.
2.	II.3.8	Директорлар кеңесінің құзыреттерінің жалпы моделін әзірлеу және/немесе қажетті құзыреттерге қажеттіліктерді ескере отырып, сондай-ақ Директорлар кеңесі әлеуетті үміткерлердің тізімін қарастыра отырып, Директорлар кеңесі мүшелерінің сабақтастығы жоспарын пысықтау ұсынылады.
3.	II.3.16	Стратегиялық жоспарлау комитетінің сандық құрамын Үлгілік кодекстің ұсынымдарына келтіру мақсатында тәуелсіз директорлардың санын ұлғайту немесе Мемлекеттік қызметшілерді Стратегиялық жоспарлау комитетінің құрамынан алып тастау ұсынылады.
4.	II.3.19	Үлгілік кодексте көрсетілген бухгалтерлік есеп пен аудит, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласында білімі мен практикалық тәжірибесі

		бар ақы төленетін тәуелсіз сарапшыларды Аудиторлық комитеттің жұмысына тарту мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.
--	--	---

№	II.4	Атқарушы орган
1.	II.4.4	БЖЗҚ Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің сабақтастығы қағидаларында кадр резервіне кандидаттарды іздеу параметрлерін және оларға қойылатын талаптарды айқындаудағы Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеттің рөлдері мен міндеттерін, кандидаттармен кездесулер өткізу жөніндегі міндеттемелерді айқындау, сондай-ақ кандидаттарды қабылдамау кезіндегі іс-қимыл тәртібін айқындау ұсынылады.
2.	II.4.7	1. Басқарманың қарауына шығарылатын мәселелердің санаттарын немесе тізбесін айқындау ұсынылады, олар бойынша процестердің иелері шешімді қабылдауға/қабылдамауға байланысты тәуекелдерді талдау нәтижелерін және олардың ұйымның құны мен тұрақты дамуына әсерін қоса беруі тиіс. 2. Тәуекелдерді басқару департаментінің қорытындысы міндетті болып табылатын, Басқарманың қарауына шығарылатын мәселелердің санаттарын немесе тізбесін айқындау ұсынылады. 3. Тәуекелдерді басқару департаменті мен Ішкі аудит қызметіне өз жұмысында процестер иелерінің тәуекелдерді анықтау және бағалау процестерінің тиімділігі мәселелеріне назар аудару ұсынылады (қорғаныстың бірінші желісі).

№	II.5	Сыйақы және мотивация
1.	II.5.1	1. БЖЗҚ сыйақылары мен өтемақылары туралы қағидаларда тәуелсіз директордың белсенділігіне - Директорлар кеңесінің отырыстарына қатысуына және дауыс беруіне, Директорлар кеңесінің комитеттерінің жұмысына қатысуына, Директорлар кеңесінің комитетінде төрағалық етуіне немесе аға тәуелсіз директор мәртебесіне байланысты болатын тәуелсіз директорлардың сомалық мәндерін, сондай-ақ сыйақы құрылымын көздеу. 2. Директорлар кеңесінің Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитетіне тәуелсіз директорлардың сыйақы құрылымы туралы ұсынымдар беру функциясы бекітілсін.
2.	II.5.5	Жылдық есепте және интернет-сайтта БЖЗҚ Директорлар кеңесі мен Басқармасы мүшелерінің сыйақы құрылымы мен мөлшері туралы ақпаратты жеке негізде жария ету ұсынылады.

№	II.6	Ішкі бақылау
1.	II.6.2	БЖЗҚ-ның ішкі құжаттарында тәуелсіз тараптың ішкі бақылау жүйесін бағалауды жүргізудің ең аз кезеңділігін айқындау ұсынылады.
2.	II.6.4	Алаяқтық тәуекелдеріне қарсы іс-қимыл саясатының негізінде алаяқтық тәуекелдеріне қарсы іс-қимылға бағытталған рәсімді/іс-қимыл бағдарламасын әзірлеу ұсынылады.
3.	II.6.6	1. Өртүрлі деңгейдегі процестерді құрылымдау және жіктеу мақсатында БЖЗҚ процестерінің моделін пысықтау немесе өзектендіру мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.

		2. Маңызды процестерді бөлудің орындылығын қарастыра отырып, бақылау рәсімдерін қолдануды/жүргізуді талап ететін процестердің тізбесін ресімдеу ұсынылады.
4.	II.6.7	Тәуекелдер мен бақылаулар матрицасын процестің әрбір жеке тәуекеліне немесе процестің әрбір қадамына жеке бақылау рәсімі немесе іске асырылуына жеке құрылымдық бөлімше жауапты болатын бірнеше жеке рәсімдер көзделетіндей етіп пысықтау ұсынылады. Кейіннен Директорлар кеңесінде Елеулі бизнес-процестер бойынша тәуекелдер мен бақылау матрицасын бекіту ұсынылады.
5.	II.6.8	Ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру саясатында бақылау рәсімдерінің нақты жіктелімін, оларды қолдану тәртібі мен талаптарын көздеу, сондай-ақ процестер моделінің, Тәуекелдер мен бақылау матрицасының және Ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру саясатының сәйкессіздіктерін жою және өзара үйлесімділігін қамтамасыз ету ұсынылады.
6.	II.6.9	Ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру жөніндегі саясатта ақпараттық технологияларды пайдалануға байланысты бақылау рәсімдерін қолдануға жалпы тәсілдерді көздеу ұсынылады.
7.	II.6.12	3. Өтініш берушіге өз өтінішін қадағалау, сондай-ақ құпиялылықтың ең төменгі деңгейін сақтай отырып, оның өтінішінің қаралу мәртебесі туралы ақпарат алу мүмкіндігімен жедел желінің жұмысы үшін жеке ақпараттық арнаны (кері байланыс терезесі немесе жеке электрондық пошта) бөлу ұсынылады. 4. Келіп түскен өтінішті қарауға қатысушылардың нақты қадамдары мен жауапкершілігін, сондай-ақ жоғары басшылыққа - Директорлар кеңесіне өтініштің (қажет болған жағдайда) түсуінің минималды кепілдіктерін айқындайтын жедел желінің жұмысы бойынша жеке регламент әзірлеу ұсынылады. 5. Өтініштерді қарау процесін әкімшілендіруді тәуелсіз ұйымның сенім телефонына беру мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.
8.	II.6.13	Бақылау процедураларын мерзімді бағалау (дизайнды бағалау) және дизайнды оң бағалай отырып, бақылау процедураларының операциялық тиімділігін тестілеуді жүргізу тәртібін анықтайтын әдістемелік құжатты әзірлеу ұсынылады.
9.	II.6.14	БЖЗҚ-ның ішкі құжаттарында Ішкі аудит қызметінің ІАҚ бағалауын жүргізудің ең аз кезеңділігін көздеу ұсынылады.

№	II.7	Тәуекелдерді басқару
1.	II.7.2	БЖЗҚ-ның ішкі құжаттарында тәуелсіз тараптың тәуекелдерді басқару жүйесін бағалауды жүргізудің ең аз мерзімділігін айқындау ұсынылады.
2.	II.7.4	Әрбір егжей-тегжейлі тәуекел бойынша бір тәуекел иесі тағайындалатындай немесе тәуекелдің артында тек бір тәуекел иесі қалатындай дәрежеде тәуекелді егжей-тегжейлі сипаттайтындай тәуекелдер тіркелімін пысықтау ұсынылады. Тәуекелді іске асыру бірнеше құрылымдық бөлімшелерге тәуелді болған жағдайда, осы тәуекелді басқаруға байланысты іс-шараларға бірнеше құрылымдық бөлімшелерді жауапты етіп тағайындау мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.
3.	II.7.8	БЖЗҚ қызметін жоспарлау кезінде тәуекелдердің сандық параметрлерінің ықтимал әсерін ескеру ұсынылады. Осы ұсыным осындай жоспарлардың тәуекелдерге ұшырағыштығы тұрғысынан Басқарма мен Директорлар кеңесінің бекітуіне жіберілетін жоспарларға

		(ұзақ мерзімді, орта мерзімді, қысқа мерзімді) тәуекел-талдау жүргізуді рәсімдеу және/немесе Басқарма мен Директорлар кеңесіне тәуекелдерді (ықтималдықтар мен әсерлерді) ескере отырып түзетілген баламалы жоспарлы есептерді ұсыну арқылы іске асырылуы мүмкін.
4.	II.7.10	Тәуекелдер бөлімшесін тікелей Басқарма Төрағасына бағындыру ұсынылады.
5.	II.7.11	Тек жүзбе-жүз форматта талқылауға болатын мәселелердің тізбесін тәуекелдер бойынша есеп беруді және ішкі бақылауды қоса отырып кеңейту ұсынылады.
6.	II.7.15	БЖЗҚ-ның ішкі құжаттарында Ішкі аудит қызметінің ІАҚ бағалауын жүргізудің ең аз кезеңділігін көздеу ұсынылады.

№	II.8	Комплаенс бақылау
1.	II.8.1	Тікелей заңнамалық талаптардың болмауына қарамастан, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәселелерді ғана емес, сонымен қатар комплаенс бақылаудың басқа да салаларын қамтитын комплаенс бақылаудың жалпы саясатын әзірлеу мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.
2.	II.8.3	Функционалдық міндеттерді орындауға тиісті ресурстар бөлінген кезде БЖЗҚ-да комплаенс-бақылаудың барлық мәселелерін біріктіретін бірыңғай Комплаенс қызметін құру мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.
3.	II.8.4	Тікелей заңнамалық талаптардың болмауына қарамастан, БЖЗҚ-дағы комплаенс-тәуекелдер тізілімін әзірлеу және оларды кейіннен БЖЗҚ-ның Тәуекелдер тіркеліміне енгізе отырып, Директорлар кеңесімен бекіту ұсынылады.

№	II.9	Әдеп сақтау және корпоративтік қақтығыстарды басқару
1.	II.9.2	- Директорлар кеңесіне БЖЗҚ-да КӨК сақталуын бағалауға, сондай-ақ КӨК қағидаттарының сақталуын бақылау рәсімдерін бағалауға бастамашылық ету ұсынылады. Мұндай бағалауды жүргізудің ықтимал тәсілдерінің бірі тәуелсіз мамандандырылған кәсіби консультациялық компанияны тарту болуы мүмкін. Тәуелсіз консультанттардың күшімен бағалау БЖЗҚ-да іскерлік әдепті одан әрі жетілдіру жолындағы маңызды бастапқы нүкте болуы мүмкін. - БЖЗҚ басшылығына (Директорлар кеңесінің, Басқарманың мүшелеріне, басқарушы директорларға және құрылымдық бөлімшелердің басшыларына) іскерлік әдеп пен корпоративтік мәдениет қағидаттарын сақтау және ілгерілету саласындағы әлемдік тәжірибе бойынша оқыту ұсынылады. Мұндай оқытуды тәуелсіз қызмет провайдерінен өту ұсынылады.
2.	II.9.5	Директорлар кеңесіне Басқарма мүшелеріне, сондай-ақ Директорлар кеңесіне есеп беретін құрылымдық бөлімшелердің жұмыскерлеріне қатысты кез келген мүдделер қақтығысын қандай да бір шектеулерсіз қарауға құқық бере отырып, Корпоративтік қақтығыстарды реттеу саясаты мен қағидаларын пысықтау ұсынылады.
3.	II.9.6	Омбудсменнің Қашықтан кеңес беру департаментімен ықтимал мүдделер қақтығысын болдырмау ұсынылады.

III. Ақпарат және ашықтық

№	III.1	Ақпараттық саясат
1.	III.1.1	1. Ақпаратты жария ету қағидаларын ашылатын ақпаратты жинау рәсімдерін регламенттеу бөлігінде пысықтау ұсынылады (мысалы, Жылдық есепті дайындау және жариялау тәртібі). 2. Директорлар кеңесіне (Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитетке) ақпаратты жария етудің халықаралық стандарттарына (мысалы, GRI, AA1000 және т.б.) сәйкес мүдделі тараптар алдында БЖЗҚ ақпаратын жария ету практикасының мәселелерін кезең-кезеңімен қарау ұсынылады.
2.	III.1.3	Озық практикалар мен стандарттардың (GRI, SASB, IFRS S1 және басқалар) талаптарын ескере отырып, жыл сайынғы негізде Біріктірілген жылдық есепті қалыптастыру ұсынылады.
3.	III.1.4	Жылдық есепті немесе оның жекелеген көрсеткіштерін тәуелсіз аудиторлық ұйыммен верификациялау мүмкіндігін қарастыру ұсынылады.
4.	III.1.5	1. БЖЗҚ интернет-сайтында келесі деректерді жария ету ұсынылады: – Директорлар кеңесі мүшелеріне сыйақы беру саясаты; – БЖЗҚ Басқарма мүшелеріне сыйақы беру саясаты; – Басқарма мүшелерінің бір жылдағы сыйақысы туралы есеп; – Директорлар кеңесі мүшелерінің бір жылдағы сыйақысы туралы есеп; – БЖЗҚ-ның қаржы-шаруашылық қызметін талдау және бағалау; – БЖЗҚ сыртқы аудитору туралы ақпарат (атауы, таңдау тәртібі, сыйақы сомасы); – Жалғыз акционердің шешімдері; – БЖЗҚ Директорлар кеңесінің шешімдері; – – ХҚЕС (IAS 24) талаптарына сәйкес байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат; – мәміле тараптары туралы мәліметтерді қоса алғанда, ірі мәмілелер туралы ақпарат. – 2. «Қаржылық есептілік», «Сыртқы аудитор» және т. б. сияқты ашылатын негізгі бөлімдерге жеке визуалды неғұрлым оңай қол жеткізуді (тақырып бойынша өзекті, интернет-сайт беттерінің 3-деңгейінен аспайтын) көздеу ұсынылады. Мысалы, БЖЗҚ интернет-сайтында ресми есептіліктің барлық түрлерін (БЖЗҚ Қаржылық есептілігі, Аудиттелген есептілік, Жылдық есептер және т. б.) қосуға болатын «Есептілік» жеке бөлімін көздеу ұсынылады.

IV. Аудиторлық процесс

№	IV.1	Сыртқы аудит
1.	IV.1.2	Аудиторлық қызметтерді бір ұйымнан сатып алу кезінде Жылдық есепте БЖЗҚ-ның аудиторлық тәуекелді төмендету тәсілін және аудит үшін жауапты серіктестердің ротациясы туралы ақпаратты (мұндай ротация болған кезде) жария ету ұсынылады.
2.	IV.1.5	Сыртқы аудитормен өзара іс-қимыл рәсімін қарастыру ұсынылады, онда озық тәжірибелерге сәйкес өзара іс-қимылдың қажетті нысандары мен нәтижелерін жазу ұсынылады.

Ерекше шарттар мен ескертпелер

«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-ның 2024 жылғы корпоративтік басқаруды бағалау қорытындылары бойынша осы Есеп 2025 жылғы 6 наурыздағы №02/244/06-03-25/р Шарттың техникалық ерекшелігіне сәйкес дайындалды.

Осы Есепті дайындау бойынша қызмет көрсету міндеттеріне мәлімделген және ұсынылған ақпараттың дұрыстығын растау кірмеді. Бағалау рәсімдері ішкі нормативтік құжаттардағы ақпаратқа, сауалнама нәтижелері мен БЖЗҚ жауапты тұлғаларымен сұхбатқа негізделді. Қызметтерді көрсету және Есепті дайындау кезінде консультанттар барлық ұсынылған ақпараттың дұрыстығы мен толықтығына сүйенді.

Белгілі бір әдепкі бағалау критерийлері бойынша растайтын ақпараттың болмауы қолданылатын критерийлерге сәйкессіздік ретінде бағаланды.

Қолданылатын бағалау өлшемшарттарының қолданыстағы заңнама нормаларында, БЖЗҚ-ның немесе оның Жалғыз акционерінің ішкі реттеуші құжаттарында болмауы осы өлшемшарттарды қолданбауға немесе олардың заңсыздығына негіз болмады және бола алмады.

Осы Есепте Dostyk Advisory консультанттары БЖЗҚ корпоративтік басқару практикасының қолданылатын Бағалау критерийлеріне сәйкестігі туралы өздерінің сараптамалық көзқарасын білдіреді. БЖЗҚ немесе үшінші тараптың пікірі консультанттардың пікірімен сәйкес келмеуі мүмкін.

Dostyk Advisory есепті, оның жекелеген ережелерін немесе бөліктерін, оның ішінде қосымшаларын пайдалану салдарынан, есепті пайдаланушының оларды кез келген түсіндіруі салдарынан туындаған жоғалған пайда немесе залал үшін жауап бермейді.

Dostyk Advisory ұсынылған ұсыныстарды орындауды талап етпейді. Ұсынымдарды орындау жөніндегі іс-қимылдар үшін БЖЗҚ және/немесе тиісті шешімдер/іс-қимылдар қабылдайтын/жүзеге асыратын тұлғалар жауапты болады.

Dostyk Advisory ұсынылған ұсыныстардың толық екеніне және жақсартуды қажет ететін барлық салаларды қамтитынына кепілдік бермейді. Ұсынылған ұсынымдар корпоративтік басқарудың негізгі негізгі бағыттарын қамтитынына жеткілікті сенімділік береді және олардың тиісті түрде іске асырылуы оны жетілдіруге ықпал ететін болады.